

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje Odluke o usvajanju Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljeničtva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini je sadržan u tački 3.5. Politike o saradnji sa iseljeničtvom („Službeni glasnik BiH“, broj: 38/17) „Mobilizirati ljudske potencijale, znanja i vještine iseljeničtva“ u kojoj se navodi da postoji veliki broj stručnjaka u iseljeničtvu (naročito u oblasti medicine i informacionih tehnologija, kao i predavača na univerzitetima) i da njihovo znanje i socijalni kapital predstavljaju značajan razvojni potencijal za Bosnu i Hercegovinu. Predložene aktivnosti u ovom segmentu odnose se na uključivanje stručnjaka i naučnika iz iseljeničtva u izradu studijskih programa, u svojstvu gostujućih predavača (naročito u oblasti zdravstva), programe prenosa znanja putem mentorstva, povremenih posjeta, online konsultacija, ljetnih škola, seminara i kongresa (naročito u oblasti zdravstva), zatim uključivanje naučnika iz iseljeničtva u rad tijela nadležnih za razne segmente nauke, nalaženje mogućnosti da naučnici iz iseljeničtva uključe istraživače i institucije iz BiH u svoje projekte, podršku zajedničkim projektima domaćih i naučnika iz iseljeničtva u okviru kojih će nastati naučni rezultati i međunarodni kontakti potrebni za uspješnije privlačenje evropskih sredstava, podršku programima prenošenja stručnog znanja i obuke uz uključivanje stručnjaka iz iseljeničtva, prenošenje novih tehnologija usmjereno na jačanje ekonomskog razvoja itd. Nadalje je propisano da će na osnovu izvještaja koji će biti sačinjen mapiranjem (iz tačke 2.4. Politike o saradnji sa iseljeničtvom), Ministarstvo u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine uspostaviti mehanizam za prenošenje znanja iz iseljeničtva u Bosnu i Hercegovinu, odnosno mehanizam koji će povezati privrednike i stručnjake iz iseljeničtva iz različitih oblasti s institucijama, organizacijama i pojedincima u BiH. Ovaj mehanizam za prenošenje znanja podrazumijeva da Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH putem sporazuma o saradnji sa institucijama i ustanovama u BiH s jedne, odnosno sa istaknutim pojedincima iz iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine s druge strane, ostvari svoju koordinirajuću ulogu povezivanja u procesu saradnje.

Pravni osnov za donošenje Odluke sadržan je i u Strateškom okviru institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine usvojenom na 57. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 09.11.2022. godine u kome je propisano obaveza da se unaprijedi sistem praćenja i prikupljanja podataka o emigraciji i kružnim migracijama, zatim da se sprovedu aktivnosti na privlačenju investicionog, ljudskog i drugog kapitala, povezivanja privrednika iz iseljeničtva s privrednim subjektima u BiH kao i mobiliziranje ljudskih potencijala, znanja i vještina iseljeničtva.

Nadalje, pravni osnov za donošenje Odluke sadržan je u zaključku Vijeća ministara Bosne i Hercegovine koji je donesen na 157. sjednici, održanoj 07.11.2018. godine. Razmatrajući Informaciju o prenosu znanja iz iseljeničtva, Vijeća ministara Bosne i Hercegovine zadužilo je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine nastavi aktivnosti na prenosu znanja iz iseljeničtva u Bosnu i Hercegovinu, kao i na aktivnostima kojima će se omogućiti sistemsko uređenje prenosa znanja iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine uz podršku Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ljudski resuri koje Bosne i Hercegovina ima u iseljeničtvu, svojim stručnim kapacitetima prevazilaze podatke o broju iseljenika iz Bosne i Hercegovine. Tačni statistički podaci o ukupnom broju emigranata rođenih u BiH, bez obzira na njihovo sadašnje državljanstvo u 54 zemlje svijeta, iznosi 1.837.576, dok se procjenjuje da ukupan broj osoba koje vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine iznosi oko 2,2 miliona¹.

¹ Migracioni profil BiH za 2022. godinu

Ministarstvo je tokom rada sa visokoobrazovanim, ali i stručnim pripadnicima iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine provelo određena istraživanja, te steklo određena iskustva koja idu u prilog činjenici da su iseljenici iz Bosne i Hercegovine izuzetno dobro integrirani u zemljama prijema upravo zbog stepena obrazovanja kojeg su imali ili su u međuvremenu stekli.

Naime, prema istraživanju „Mapiranje dijaspore iz Bosne i Hercegovine“² koje je provedeno u drugoj polovini 2017. godine u deset zemalja prijema sa najvećim brojem osoba iz Bosne i Hercegovine ili koje vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine: Australiji, Austriji, Danskoj, Njemačkoj, Italiji, Holandiji, Sloveniji, Švedskoj, Švicarskoj i Sjedinjenim Američkim Državama, na reprezentativnom uzorku od 2.000 osoba u iseljeničtvu, veliki dio ispitanika se obrazovao u Bosni i Hercegovini prije emigracije: 23% je steklo visoko obrazovanje, 7% diplomu postdiplomskog studija, a 3% doktorat. Broj ispitanika koji su obrazovanje stekli u zemljama prijema, nakon migracije iz Bosne i Hercegovine, je viši: 23% je steklo visoko obrazovanje, 18% su završili postdiplomski studij (magisterij), a 5% doktorske studije.

Kada se ovi podaci uporede sa brojem osoba sa najvišim stepenom obrazovanja u Bosni i Hercegovini, jasno je da je veliki dio obrazovanih iz Bosne i Hercegovine emigrirao, te da se nivo obrazovanja među emigrantima/iseljenicima iz Bosne i Hercegovine povećava kada migriraju u zemlje prijema. Kada su u pitanju osobe sa najvišim stepenom obrazovanja (doktorat), procenat od 5% osoba sa doktoratom među iseljeničtvom iz Bosne i Hercegovine je značajno veći od prosjeka ukupnog stanovništva sa doktoratom u nekim zemljama prijema poput SAD-a i Australije.

Prema statističkim podacima zemalja prijema, kojima raspolaže Ministarstvo, pripadnici iseljeničtva su izuzetno dobro obrazovani. Naprimjer, posebno visok procenat visokoobrazovanih iseljenika zabilježen je u Australiji (54,6%), SAD-u (41,5%), Švedskoj (29%) i Norveškoj (38%), pri čemu je stepen učešća mladih u visokom obrazovanju u Norveškoj veći među imigrantima porijeklom iz Bosne i Hercegovine, nego među domicilnim stanovništvom. Potomci iseljenika iz Bosne i Hercegovine, rođeni u zemljama prijema, naročito su dobro obrazovani, jer su mnogi od njih završili postdiplomске studije.

Iz gore navedenog nesumnjivo se izvlači zaključak da Bosna i Hercegovina u iseljeničtvu ima veliki broj priznatih stručnjaka, naučnika, profesora, ljekara, odnosno akademskih radnika općenito. Naučni dio iseljeničtva jeste na svojevrsan način odgovor u potrazi za nedostajućim kadrovima ili znanjima koje Bosna i Hercegovina treba. Iskustvo Ministarstva ukazuje na činjenicu da su stručnjaci iz iseljeničtva kontinuirano zainteresovani da svojim angažmanom doprinesu Bosni i Hercegovini bez obzira na oblast života ili polje naučnog rada. Ovo pogotovo stoga što mnogi iseljenici iz Bosne i Hercegovine godinama vrše prenos znanja samoinicijativno, bez zvanične podrške institucija u Bosni i Hercegovini. Samo kao primjer se navodi slijedeće:

- Neurohirurg dr. Kenan Arnautović koji nekoliko puta godišnje besplatno operiše pacijente u klinikama u Bosni i Hercegovini;
- Ortoped dr. Enes Kanlić je sa grupom entuzijasta iz Bosne i Hercegovine organizirao prvi Kongres ortopeda Bosne i Hercegovine;
- Hirurg dr. Eldin Karaiković, također, besplatno operiše pacijente u klinikama u Bosni i Hercegovini;
- Profesori na čuvenoj Mayo klinici u USA dr. Emir Festić i dr. Ognjen Gajić održavaju seminare iz intenzivne medicine doktorima u klinikama na području cijele Bosne i Hercegovine;
- Plastični hirurg dr. Mahira Tanović besplatno operiše pacijente na klinikama u Bosni i Hercegovini i podučava mlade hirurge;
- Onkolog dr. Gordan Srkalović organizira onkološke seminare i dovodi najjače stručnjake iz SAD u Bosnu i Hercegovinu da podijele najnovija dostignuća;
- Psihologinja dr. Nirvana Pištoljević i psihijatar dr. Esad Boškailo organiziraju seminare iz psihijatrije i psihologije za doktore u Bosni i Hercegovini, te učestvuju u radu Kongresa psihijatara Bosne i Hercegovine.

² Istraživanje rađeno u okviru projekta "Dijaspora za razvoj" projekat Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Vlade Švicarske u partnerstvu sa UNDP i IOM, objavljeno 06. 08. 2018. godine na portalu: www.dijaspora.mhrr.gov.ba

Pod uticajem razvoja informaciono-komunikacijske tehnologije, višestruki efekat primjene novih znanja ubrzava transformaciju modernih društava. Savremeni ekonomski tokovi zasnivaju se sve više na korištenju novih ideja, informacija i sticanju novih znanja i vještina, a manje na materijalnim izvorima.

Na svojevrsan način može se govoriti o ekonomiji znanja koja je pokretljivija u odnosu na konvencionalnu proizvodnju i koja kao takva postaje konkurentna na globalnom tržištu proizvoda i usluga.

Razumijevajući prenos znanja kao ekonomiju znanja može se konstatovati da se radi o dugoročnom ulaganju u ljudski kapital metodom cjeloživotnog učenja. Metoda cjeloživotnog učenja u modernom svijetu je potrebna zbog:

1. novih naučnih otkrića i brzih promjena u proizvodnoj tehnologiji i sredstvima rada;
2. dostignuća u oblasti informatike i primjene računara, što danas na mnogim radnim mestima zahtjeva računarsku pismenost;
3. sve veće intelektualizacije rada – porasla je potreba za mišljenjem i kreativnošću da bi se rad unaprijedio u tehnološkom, organizacionom i svakom drugom pogledu;
4. sve veće tržišne konkurencije.

Prenos znanja iz iseljništva jeste jedan od modaliteta dodatnog obrazovanja i usavršavanja stručnjaka u različitim oblastima društvenog života. Prenos znanja se može razumjeti kao nešto što je praktično i primjenjivo. S tim u vezi, pored činjenice da je značajno kakve se informacije prenose, izuzetno je značajano i kako se takav proces odvija. Odnosno pored sadržaja poruke koja se prenosi, bitan je i način prenosa poruke.

Međutim, da bi prenos znanja bio dio uspješnog procesa i kao takav ostvariv, bitan je posljedični odnos u cijelom procesu. Dakle, prenos znanja se prepoznaje kao uspješna forma transmisije jedino u onim slučajevima koji svoj puni smisao odražavaju u nastavku onoga što je naučeno ili što se spoznalo kroz postupak prenosa znanja. Drugim rječima, od recipijenta zavisi oživotvorenje onoga što se prenosom znanja htjelo postići.

Ako se prenos znanja percipira iz ugla migracija ili preciznije rečeno emigracija onda se sintetički može prikazati kao sljedeći lanac: odljev pameti - usavršavanje znanja – povrat pameti. Naime, stanovništvo zemalja u razvoju (i to najčešće mlađe školovano stanovništvo), uslijed ekonomske nesigurnosti ili nesigurnosti uopće, svoju šansu u životu traži u nekoj od zapadnih zemalja koje se u ekonomskom smislu smatraju najrazvijenijim zemljama svijeta. Dok sa jedne strane zemlje u razvoju nemaju mogućnosti da zadrže ove ljude, s druge strane velike i razvijene zemlje, kroz mnogobojne programe školovanja zapravo zadovoljavaju svoju potrebu za osiguranjem kadra, koji se dodatnim školovanjem i radom profiliraju kao budući stručnjaci u raznim oblastima društvenog života. Jednom kada se takva osoba profilira kao školovana i stručna, svakako da svoj uspjeh u životu vezuje za zemlju u kojoj je ostvarila svoje snove. Ipak, nema sumnje da takve osobe žele da svojoj domovini doprinesu, odnosno da svoja nova znanja, saznanja, prakse i iskustva ponovo vrate domovini. Stoga, na određen način, prenos znanja sistemski uređen na nivou jedne države se može posmatrati i kao sistemski povrat pameti, usmjeren na prvenstveni cilj „vraćanja izgubljenog“.

Ministarstvo je provelo aktivnosti na prenosu znanja iz iseljništva u Bosnu i Hercegovinu u okviru projekta "Dijaspora za razvoj" (D4D) implementiranog u periodu 2016-2021, a koji je projekat Ministarstva i Vlade Švicarske u partnerstvu sa Razvojnim programom Ujedinjenih naroda (UNDP) i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).

U svrhu uspješne realizacije projekta "Dijaspora za razvoj", dana 17.05.2017. godine, u skladu sa Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine, broj: 01-50-1-1643-46/17, potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva, Švicarske Konfederacije koju zastupa Federalni ured za vanjske poslove putem Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) koju predstavlja Ambasada Švicarske u Bosni i Hercegovini, IOM-a koji djeluje putem svoje misije u Bosni i Hercegovini i UNDP-a u Bosni i Hercegovini.

Ovaj četverogodišnji projekat imao je za cilj doprinijeti poboljšanju socio-ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini kroz snažniju saradnju s dijasporom.

U okviru projekta "Dijaspora za razvoj" (komponenta 1) u periodu od 2018. godine do 2021. godine bilo je planirano da na prenosu znanja iz iseljništva u javne institucije u Bosni i Hercegovini bude angažirano 50 stručnjaka iz

iseljeničtva na period od jedne do maksimalno tri sedmice. Stručnjaci su se angažovali u institucijama na svim nivoima vlasti, te u akademskom sektoru, na osnovu potreba za ekspertizom koje su iskazivale institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo je prvi poziv stručnjacima u iseljeničtvu i institucijama/javnim ustanovama/akademskom sektoru u Bosni i Hercegovini uputilo u februaru 2018. godine. Ovaj poziv izazvao je veliko interesovanje kako stručnjaka u iseljeničtvu, tako i institucija/javnih ustanova/akademskog sektora u Bosni i Hercegovini.

Stručnjaci iz iseljeničtva i javni sektor u Bosni i Hercegovini prijavljivali su se putem emaila Ministarstvu ili putem Interaktivnog web portala: www.dijaspora.mhrr.gov.ba koji je pokrenut u februaru 2018. godine s ciljem dvosmjerne komunikacije sa iseljeničtvom, odnosno razmjene informacija, ideja i iskustava, među kojima je i prenos znanja.

Nakon primitka prijave stručnjaka, Ministarstvo je tražilo odgovarajuću instituciju prijema u Bosni i Hercegovini prema ekspertizi koju su ponudili stručnjaci, te dogovaralo njihov angažman. Nakon usaglašavanja termina angažmana stručnjaka u određenoj instituciji prijema u Bosni i Hercegovini, IOM koji je pružao tehničku podršku Ministarstvu, pripremao je ugovore koje su potpisivali stručnjaci i institucije prijema. Tokom angažmana stručnjaka u instituciji prijema u Bosni i Hercegovini, predstavnici IOM i Ministarstva obavljali su monitoring posjete institucijama prijema. Ministarstvo i IOM periodično su izrađivali interne izvještaje o toku prenosa znanja.

Sumirajući aktivnosti na prenosu znanja ukazujemo na slijedeće:

U toku implementacije projekta "Dijaspora za razvoj", 64 stručnjaka iz 18 zemalja su prenijela svoje znanje iz raznih oblasti u ukupno 357 javnih institucija i ustanova u BiH na 3.788 predstavnika ovih institucija koji su bili korisnici prenosa znanja.

Rad stručnjaka iz iseljeničtva bio je na volonterskoj osnovi, dok su troškovi puta, smještaja i dnevnica u BiH bili pokriveni iz projektnog fonda.

Opće ocjene o aktivnostima na prenosu znanja koje su stigle Ministarstvu od institucija prijema znanja su izrazito pozitivne. Prenos znanja je vrlo važan na svim poljima, a posebno značajnu korist su imale institucije koje su primile znanja u oblasti medicine. Kao primjer navodimo da su, zahvaljujući prenosu znanja stručnjaka iz oblasti ortopedije i rekonstruktivne hirurgije iz iseljeničtva, Univerzitetско klinički centar u Tuzli i Kantonalna bolnica u Mostaru usvojili nove hirurške zahvate i metode koji su mnogo učinkovitiji od tradicionalnih hirurških zahvata koji se koriste u ovim klinikama. Te nove metode poboljšavaju uspjeh hirurških zahvata, omogućavaju brzi oporavak pacijenata i donose uštede zdravstvenom sistemu jer skraćuju period oporavka. Takođe, Farmaceutski fakultet Univerziteta u Sarajevu je ostvario vrlo značajnu korist od prenosa znanja stručnjaka iz iseljeničtva omogućivši Farmaceutskom fakultetu potpisivanje memoranduma o saradnji sa institucijom u inostranstvu u kojoj je ovaj stručnjak uposlen - Odjeljenjem za biomedicinska istraživanja Univerziteta u Gracu. Ovaj memorandum je izuzetno važan za bolju i kvalitetniju međuinstitucionalnu saradnju, što otvara nove mogućnosti nastavnicima i saradnicima Farmaceutskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

U nastavku je tabela koja sadrži podatke o stručnjacima koji su prenijeli svoja znanja u toku implementacije projekta "Dijaspora za razvoj" u periodu 2018-2021., oblast prenosa znanja i glavne institucije prijema znanja u Bosni i Hercegovini, uz napomenu da se glavnim institucijama prijema znanja pridružile i druge institucije korisnice prenosa znanja.

Prenos znanja iz iseljeničtva u BiH, projekat "Dijaspora za razvoj" 2018-2021.godina

Br.	Ime i prezime stručnjaka	Oblast prenosa znanja	Zemlja boravka	Institucija prijema u BiH	Prenos znanja realizovan u:
1	Adis Elias Fejzić	Likovna umjetnost, skulptura	Australija	Akademija likovnih umjetnosti, Pedagoška akademija i	2018

				Historijski muzej Sarajevo	
2	Alma Oručević	Informatika, poduzetništvo	Švedska	Ministarstvo civilnih poslova BiH	2018
3	Emina Pašić	Zaštita okoliša	Švedska	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	2018
4	Tarik Kapić	Zaštita intelektualnog vlasništva	Švicarska	Agencija za intelektualno vlasništvo BiH	2018
5	Zlatan Delić	Muzejske zbirke i izložbe	Njemačka	Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti BiH	2018
6	Renato Kamhi	Muzička umjetnost, violina	Francuska	Muzička akademija Sarajevo	2018
7	Damir Novosel	Informatika, električni sistemi, poduzetništvo	SAD	Univerzitet u Tuzli, Elektroprivreda BiH	2018
8	Željka Šećerbegović	Ljudska prava, ravnopravnost spolova	Danska	Općina Čapljina	2018
9	Mirzet Sabirović	Veterina	Velika Britanija	Veterinarski fakultet Sarajevo	2018
10	Sanel Redžić	Muzička umjetnost, gitara	Njemačka	Muzička akademija Sarajevo	2018
11	Enes Kanlić	Medicina, ortopedija	SAD	Univerzitetsko klinički centar Tuzla	2019
12	Ismar Volić	Matematika, obrazovanje	SAD	Prirodnomatemički fakultet Sarajevo	2019
13	Mladen Pikulić	Fotografija, vizuelne umjetnosti	Holandija	Centar za kulturu Sarajevo	2019
14	Mario Katić	Etnologija, antropologija	Hrvatska	Filozofski fakultet Sarajevo	2019
15	Aida Šarić	Biomedicinska istraživanja, veterina	Austrija	Farmaceutski fakultet Sarajevo	2019
16	Sanja Huterer	Medicina, anestezija	Austrija	Udruženje za razvoj medicinskih istraživanja u BiH	2019
17	Dina Mehmedbegović Smith	Obrazovanje, jezik	Velika Britanija	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	2019
18	Emina Obarčanin	Medicina, klinička farmacija	Njemačka	Farmaceutski fakultet Sarajevo	2019
19	Zoran Pajić	Pravo	Velika Britanija	Pravni fakultet Sarajevo	2019
20	Igor Karača	Muzička umjetnost, kompozicija	SAD	Akademija muzičkih umjetnosti Sarajevo	2019
21	Benjamin Đulbegović	Medicina, onkologija, hematologija	SAD	Medicinski fakultet Sarajevo	2019
22	Emir Efendić	Psihologija	Belgija	Filozofski fakultet Sarajevo	2019
23	Eldin Karaiković	Medicina, spinalna hirurgija	SAD	Univerzitetsko klinički centar Tuzla	2019
24	Mahira Tanović	Medicina, plastična hirurgija	SAD	Kantonalna bolnica Mostar	2019
25	Boris Tešić	Muzička umjetnost, gitara	Njemačka	Omladinski art centar Tuzla	2019
26	Denis Azabagić	Muzička umjetnost, gitara, koncertna solo izvođenja	SAD	Omladinski art centar Tuzla	2019
27	Sanel Redžić	Muzička umjetnost, gitara	Njemačka	Omladinski art centar Tuzla	2019

28	Edin Omerdić	Robotika, inteligentni sistemi	Irsaka	Elektrotehnički fakultet Tuzla, Elektrotehnički fakultet Sarajevo	2019
29	Muhidin Lelić	Elektroenergetski sistemi, razvoj softvera	SAD	Elektrotehnički fakultet Tuzla, Elektrotehnički fakultet Sarajevo	2019
30	Željka Šećerbegović	Ljudska prava, ravnopravnost spolova	Danska	Općina Sapna, Općina Bosanska Krupa	2019
31	Abdulah Isaković	Fizika	SAD	Prirodnomatemički fakultet Sarajevo	2019
32	Mario Katić	Etnologija, antropologija	Hrvatska	Filozofski fakultet Zenica	2019
33	Admir Greljo	Matematika i fizika	Švicarska	Prirodnomatemički fakultet Sarajevo	2019
34	Aleksandra Romanić	Muzika	Njemačka	Srednja muzička škola Sarajevo	2019
35	Milimir Ninković	Medicina, plastična hirurgija	Njemačka	Medicinski fakultet Sarajevo	2020
36	Ervin Sejdić	Elektrotehnika, kompjuterski inženjering	SAD	Farmaceutski fakultet Sarajevo	2020
37	Enes Kanlić	Medicina, ortopedija	SAD	Univerzitetsko klinički centar Tuzla	2020
38	Almir Smajić	Obrazovanje, metodologija, matematika i prirodne nauke	SAD	Filozofski fakultet Tuzla	2020
39	Lejla Hadžikadić Gušić	Medicina, hirurgija, onkologija, tumor dojke	SAD	Univerzitetsko klinički centar Tuzla	2020
40	Mladen Miličević	Muzička umjetnost, film, televizija	SAD	Akademija scenskih umjetnosti Sarajevo	2020
41	Hariz Halilovich	Antropologija	Australija	Prirodnomatemički fakultet Tuzla	2020
42	Jasminka Ilich Ernst	Nutricionizam	SAD	Fakultet veterinarskih i prehrambenih studija Sarajevo	2020
43	Mladen Miličević	Muzička umjetnost, film, televizija	SAD	Muzička akademija Sarajevo	2020
44	Milovan Perić	Mašinstvo	Njemačka	Mašinski fakultet Sarajevo	2020
45	Suad Jakirlić	Mašinstvo	Njemačka	Mašinski fakultet Sarajevo	2020
46	Dina Mehmedbegović Smith	Obrazovanje, jezik	Velika Britanija	Pedagoški fakultet Bihać	2020
47	Admir Greljo	Fizika	Švicarska	Prirodnomatemički fakultet Tuzla	2021
48	Azra Hromadžić	Jezik	SAD	Pedagoški fakultet Bihać	2021
49	Medžid Muhasilović	Mašinstvo	Belgija	Mašinski fakultet Mostar	2021
50	Amra Sabić-El-Rayess	Književnost	SAD	Pedagoški fakultet Bihać	2021
51	Alojz Ivanković	Mašinstvo	Irska	Mašinski fakultet Sarajevo	2021
52	Adis Fejzić	Kiparstvo	Australija	Akademija likovnih umjetnosti Sarajevo	2021
53	Azra Hodžić-Kadić	Glotodidaktika, metodika stranih jezika	Austrija	Filozofski fakultet Sarajevo	2021
54	Haris Đapo	Eksperimentalna nuklearna fizika	Turska	Prirodnomatemički fakultet Sarajevo	2021

55	Branka Kopecki	Scenske umjetnosti, film, vizualne umjetnosti	Kanada	Akademija scenskih umjetnosti Sarajevo	2021
56	Adnan Begović	Medicina, plućne bolesti, intenzivna njega i interna medicina	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij u medicini intenzivne njege povezan sa Covidom, Dani BHAAAS Mostar	2021
57	Vedka Begović	Interna medicina, primarna zdravstvena zaštita	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij iz primarne zdravstvene zaštite, Dani BHAAAS Mostar	2021
58	Amila Buturović	Islamistika – humanistika	Kanada	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Simpozij humanističke nauke Dani BHAAAS Mostar	2021
59	Eldina Vajzović Nizamić	Medicina – porodična medicina	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij iz primarne zdravstvene zaštite, Dani BHAAAS Mostar	2021
60	Ljiljana Đukanović	Molekularna biologija, biotehnoško poduzetništvo	Portugal	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Radionice: Naučnici kao preduzetnici i etika u nauci i tehnologiji, COVID-19 kroz različite discipline, Dani BHAAAS Mostar	2021
61	Svjetlana Bukvich-Nichols	Muzika – komponovanje, produkcija	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muzički biznis, elektronski zvuk i sinteza zvuka. Dani BHAAAS Mostar	2021
62	Tijana Tufek Memišević	Arhitektura -Održivi urbani razvoj	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij Održiv urbani razvoj, Dani BHAAAS Mostar	2021
63	Emela Mujić-Skikić	Medicina, medicinska rehabilitacija	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij iz primarne zdravstvene zaštite, Dani BHAAAS Mostar	2021
64	Zlatan Akšamija	Nanotehnologija	SAD	Centar za istraživanje i razvoj Univerziteta u Sarajevu, Muđunarodni simpozij iz primarne zdravstvene zaštite, Dani BHAAAS Mostar	2021

Iskustva stečena tokom prenosa znanja, kao i način na koji je proveden prenos znanja u okviru projekta "Dijaspora za razvoj", poslužit će kao jedan od bitnih modela prenosa znanja u ovom dokumentu.

Neovisno od prenosa znanja koji se odvijao u okviru gore pomenutog projekta, treba napomenuti da iseljenici iz Bosne i Hercegovine na volonterskoj osnovi prenose znanje kako pojednicima u Bosni i Hercegovini, tako i

institucijama koje su izrazile interes za takav vid „podrške“ u izgradnji kapaciteta. Prenos znanja iz iseljništva na dobrovoljnoj osnovi esencijalno nudi razuman osnov da se ova oblast djelovanja sistematski uredi, kako je to naloženo Ministarstvu zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Donošenje ovog dokumenta predstavlja takođe realizaciju aktivnosti iz dokumenta Strateškog okvira institucija BiH do 2030.godine koje donijelo VM BiH na 57. sjednici održanoj 09.11.2022.godine, u kome je propisana obaveza da se unaprijedi sistem praćenja i prikupljanja podataka o emigraciji i kružnim migracijama, zatim da se sprovedu aktivnosti na privlačenju investicionog, ljudskog i drugog kapitala, povezivanju privrednika iz iseljništva s privrednim subjektima u BiH kao i mobiliziranje ljudskih potencijala, znanja i vještina iseljništva.

III USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Analizom sekundarnih izvora prava Evropske unije utvrđeno je da materija koja se utvrđuje prijedlogom Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini nije regulisana pravno obavezujućim aktima Evropske unije, te u skladu sa navedenim nije moguće dati ocjenu usklađenosti.

IV OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Obrazloženje predloženih rješenja predmetne Odluke:

- u članu 1. naveden je predmet Odluke,
- u članu 2. propisana su finansijska sredstva,
- u članu 3. se zadužuju Sektori Ministarstva za provođenje ove Odluke,
- u članu 4. propisana je obaveza i period izvještavanja,
- u članu 5. je propisano da su sastavni dio Odluke Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini,
- u članu 6. je obrađeno stupanje na snagu ove Odluke.

Obrazloženje predloženih rješenja prijedloga Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini kao sastavnog dijela Odluke:

- u tački 1. dat je uvod,
- u tački 2. data je osnova za izradu dokumenta,
- u tački 3. dat je okvir mehanizma prenosa znanja iz iseljništva,
- u tački 4. je obrađen dio koji se odnosi na sam postupak prenosa znanja i kroz tačke 4.1., 4.2. i 4.3. je opisan postupak i procedura prenosa znanja u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini, kao i uloga Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine,
- u tački 5. je propisan način osiguravanja finansijskih sredstava potrebnih za prenos znanja,
- Aneks I propisuje formu Prijavnog obrasca za stručnjake iz iseljništva za kratkoročni angažman u institucijama/javnim ustanovama u Bosni i Hercegovini,
- Aneks II propisuje formu Prijavnog obrasca za institucije prijema u Bosni i Hercegovini za angažman stručnjaka iz iseljništva,
- Aneks III propisuje formu Ugovora o saradnji sa stručnjakom iz iseljništva u postupku prenosa znanja, vještina i iskustva iz iseljništva u Bosni i Hercegovinu,
- Aneks IV propisuje formu Ugovora o saradnji sa institucijom prijema u postupku prenosa znanja, vještina i iskustva iz iseljništva u Bosni i Hercegovinu.

V OPIS PRETHODNIH KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PRAVILA

Ministarstvo je provelo aktivnosti na prenosu znanja iz iseljništva u Bosnu i Hercegovinu u okviru projekta "Dijaspora za razvoj" (D4D), projekta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Vlade Švicarske u partnerstvu sa Razvojnim programom Ujedinjenih naroda (UNDP) i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), realizovanog u periodu 2016-2021.

U okviru komponente 1. ovog projekta, u periodu od 2018. godine do 2021. godine angažovano je 64 stručnjaka iz iseljništva na prenosu znanja u javne institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini na period od jedne do maksimalno tri sedmice. Stručnjaci su se angažovali u institucijama na svim nivoima vlasti, te u akademskom sektoru na osnovu potreba za ekspertizom koje su iskazale institucije prijema znanja u Bosni i Hercegovini.

S tim u vezi, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je prilikom izrade Pravila iskoristilo svoja dosadašnja iskustva u prenosu znanja i iskustva Međunarodne organizacije za migracije (IOM) u dijelu koji se odnosi administrativno-tehnička pitanja same procedure, kao i povratne informacije odnosno pozitivne ocjene dobijene od strane angažiranih stručnjaka iz iseljništva i institucija prijema znanja u BiH u okviru pomenutog projekta.

VI OPIS JAVNIH KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PRAVILA

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je provelo javne konsultacije u skladu sa Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj: 5/17) na portalu e-Konsultacije.

VII FINANSIRANJE

Za realizaciju predmetne Odluke sredstva su osigurana u budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je dužno svake godine u budžetu osigurati potrebna sredstva za ovu namjenu za angažman do 10 stručnjaka iz iseljništva godišnje.

**PRAVILA
ZA PRENOS ZNANJA, VJEŠTINA I ISKUSTVA IZ ISELJENIŠTVA
U INSTITUCIJE I JAVNE USTANOVE
U BOSNI I HERCEGOVINI**

1. UVOD

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 157. sjednici, održanoj 07.11.2018. godine, razmatrajući Informaciju o prenosu znanja iz iseljništva, zadužilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) da u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine nastavi aktivnosti na prenosu znanja iz iseljništva u Bosnu i Hercegovinu, kao i na aktivnostima kojima će se omogućiti sistemsko uređenje prenosa znanja iseljništva iz Bosne i Hercegovine uz podršku Ministarstva

Na osnovu pomenutog zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ali i iskustva Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u dugogodišnjoj saradnji sa iseljništvom iz Bosne i Hercegovine, a naročito sa članovima „naučne dijaspore“ kako se to obično naziva, ukazala se potreba, ali i neophodnost da se naučni transferi znanja iz iseljništva organizuju i odvijaju na sistematičan način. Naime, u savremenom svijetu pristup novim tehnologijama i znanjima u različitim oblastima života od izuzetnog je značaja za rad i funkcionisanje jednog društva. Kako je iseljništvo iz Bosne i Hercegovine dobro integrirano u zemljama prijema i čini istaknuti stručni dio zajednice tih zemalja, jasno je da pitanje globalnih migracija i trendova sveopćeg uvezivanja društva, te kapaciteta naučne dijaspore koje Bosni i Hercegovini u tom smislu stoje na raspolganju, (što je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i konstatovalo usvajajući Informaciju o prenosu znanja iz iseljništva), treba uzeti u obzir u daljoj izgradnji društva.

Sveopći trendovi u svijetu, posmatrano iz percepcija zemalja koje imaju veliki broj iseljenika, jesu da se zemlje sve više okreću znanjima, iskustvima i tehnologijama koje dobijaju od svog iseljništva. Kina, Indija i Izrael su savršeni primjeri zemalja koje su uspjele da, uz pomoć znanja svog iseljništva, izgrade moderna društva, te da se svrstaju u svjetske velesile na različitim poljima društvenog života, a naročito na polju IT tehnologija, koje u današnjem svijetu informacija dominiraju našim životima i određuju pravac razvoja društva i države u cjelini.

Naučni transfer znanja iz iseljništva zapravo predstavlja prvi korak da se stručnjaci iz Bosne i Hercegovine, koji su kao takvi prepoznati i priznati od strane razvijenih zemalja, angažuju u domovini i da svojim aktivnim doprinosom direktno učestvuju u sveopćem postizanju napretka cijelog bosanskohercegovačkog društva. Ovo ujedno znači da će iseljništvo iz Bosne i Hercegovine imati priliku da učestvuje u procesima izgradnje društva u Bosni i Hercegovini. Ovaj dokument kojim se na sistematski način želi urediti pitanje prenosa znanja, kako je to Vijeće ministara Bosne i Hercegovine naložilo zaključkom, jeste prvi dokument te vrste i predstavlja pionirski poduhvat. Drugim riječima, povrat znanja i pameti, a obzirom da se slabo razvijene zemlje suočavaju sa odlivom pameti u smislu odlaska stručnih kadrova, jeste potencijalni model kojim se nastoji uticati da se „oduzeto“ vrati natrag u zemlju porijekla i na takav način utiče na sveopći društveno ekonomski razvoj.

Za potrebe izrade ovog dokumenta, najvećim dijelom će se koristiti izraz obrazovno ili naučno iseljništvo, ne umanjujući sveukupan broj i značaj iseljenika iz Bosne i Hercegovine.

2. OSNOVA ZA IZRADU DOKUMENTA PRENOSA ZNANJA

Pored već pomenutog zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 07.11.2018.godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 99. sjednici, održanoj 18.04.2017. godine donijelo Odluku o usvajanju Politike o saradnji sa iseljeništvom („Službeni glasnik BiH“, broj 38/17).

U tački 3.3. Politike o saradnji sa iseljeništvom „Mobilizirati ljudske potencijale, znanja i vještine iseljeništva“ navodi se da veliki broj stručnjaka u iseljeništvu (naročito u oblasti medicine i informacionih tehnologija, kao i predavača na univerzitetima) – njihovo znanje i socijalni kapital - predstavljaju značajan razvojni potencijal za Bosnu i Hercegovinu. Predložene aktivnosti u ovom segmentu odnose se na uključivanje eksperata i naučnika iz iseljeništva u izradu studijskih programa, u svojstvu gostujućih predavača (naročito u oblasti zdravstva), programe prenošenja znanja putem mentorstva, povremenih posjeta, online konsultacija, ljetnih škola, seminara i kongresa. S tim u vezi, ovaj dokument će svojim najvećim djelom odražavati razradu pomenutih načina prenosa znanja iz iseljeništva, naročito imajući u vidu iskustva koja je Ministarstvo do sada steklo.

Politika o saradnji sa iseljeništvom, između ostalog, predviđa uspostavu mehanizma za prenos znanja iz iseljeništva u Bosnu i Hercegovinu, odnosno, mehanizam koji će povezati naučnike, akademsko osoblje, privrednike i općenito stručnjake iz iseljeništva iz različitih oblasti s institucijama, organizacijama i pojedincima u Bosni i Hercegovini. Mehanizam prenosa znanja koji se spominje u Politici o saradnji sa iseljeništvom zapravo su Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljeništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini. Pravilima se pitanje saradnje sa iseljeništvom podiže na veći nivo tj. utiče se drugačiju percepciju javnosti o značaju i ulozi iseljeništva. Drugim riječima, saradnja sa naučnom diasporom svoj odraz bi imala na ukupan društveno ekonomski sistem u zemlji i pomogla bi afirmaciji Bosne i Hercegovine na polju nauke u svijetu.

3. MEHANIZAM PRENOS ZNANJA IZ ISELJENIŠTVA

Uobičajeno je da se prenos znanja odvija „in class“ ili putem mentorstva. Upravo ovaj konvencionalni prenos znanja metodom „in class“ se uzima kao bazični model, odnosno model u svojoj esencijalnoj formi, koji će služiti kao postupak prenosa znanja iz iseljeništva u Bosnu i Hercegovinu, imajući u vidu dosadašnje iskustvo Ministarstva. Ovako uređena procedura prenosa znanja jeste upravo suština zahtjeva koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine naložilo Ministarstvu svojim zaključkom, a to je sistemski uređena oblast prenosa znanja iz iseljeništva.

Međutim, pored metode „in class“, prenos znanja se može ostvariti i mentoringom. Mentoring kao način prenosa znanja ima za cilj da se angažamanom na duži vremenski period sa određenom osobom ili grupom osoba prenese znanje na način da se te osobe usavrše da same stručno obavljaju posao koji obavlja i mentor. Ovaj dokument nema za primarni cilj prenos znanja mentorstvom, ali svakako određena uloga Ministarstva može biti od pomoći kod ove metode u smislu spajanja ili pomoći prilikom uspostave odnosa kod mentoringa.

Također, u izuzetnim okolnostima, kada nije moguće osigurati dolazak stručnjaka iz iseljeništva u Bosnu i Hercegovinu, a sama oblast prenosa znanja je od izuzetne važnosti za instituciju prijema u Bosnu i Hercegovinu, prenos znanja može biti održan i online, korišćenjem informacionog sistema koji podržava prenos video-konferencija ili aplikacija, programa i drugih elektronskih platformi za direktnu glasovnu i video-konferenciju.

4. POSTUPAK PRENOSA ZNANJA

Ministarstvo jasno ukazuje na činjenicu da oblast prenosa znanja iz iseljeništva nema na sistematičan način uređen niti jedna zemlja u okruženju, te model koji će biti definisan u ovom dokumentu predstavlja na svojevrsan način pionirski poduhvat koji svakako može poslužiti kao polazni osnov, kako za izgradnju dokumenata ove vrste, ali svakako i nadogradnju samog dokumenta.

Stručnjaci iz iseljeništa, u smislu primjene Odluke o usvajanju Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljeništa u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini, su iseljenici iz Bosne i Hercegovine koji posjeduju državljanstvo Bosne i Hercegovine i osobe koje vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine.

Angažman iseljeništa iz Bosne i Hercegovine na prenosu znanja je isključivo na volonterskoj osnovi i ne uključuje naknadu za rad.

Ministarstvo, s obzirom na svoje iskustvo, postupak prenosa znanja iz iseljeništa izražava kroz tri osnovne faze:

1. Iskazan interes za prenosom znanja;
2. Prenos znanja između zainteresovanih subjekata;
3. Primjena stečenog znanja recipijenta u svakodnevnom radu;

Ove tri faze postupka, s obzirom na suštinski sadržaj svake od njih, mogu se iskazati i kao:

1. interes;
2. efektivnost i
3. efikasnost.

Između sve tri faze postoje proceduralna razgraničenja, ali su sve tri faze uzajamno vezane i ovisne, što će biti bliže objašnjeno u narednom tekstu. U svakoj od faza prenosa znanja Ministarstvo ima određenu ulogu, odnosno obavezu.

4.1. I FAZA POSTUPKA ZA PRENOS ZNANJA-INTERES ZA PRENOSOM ZNANJA

Interes za prenosom znanja jeste inicijalni segment cjelokupnog postupka. Naime, od ove faze zavisi cjelokupna procedura u smislu da budući subjekti uopće iskažu interes za prenosom znanja iz iseljeništa. Ministarstvo u ovoj fazi postupka prenosa znanja ima izuzetno značajnu ulogu u smislu pokretanja postupka.

Ova faza postupka se može podijeliti na sljedeće segmente:

- a) Programiranje rada institucije;
  - b) Budžetsko programiranje;
  - c) Raspisivanje javnog poziva.
- a) Da bi cjelokupan mehanizam prenosa znanja imao svoje operativno oživotvorenje, neophodno je da Ministarstvo u svom godišnjem, ali i srednjoročnom programu rada predvidi ovu aktivnost. Pri tome će se postupak prenosa znanja planirati kako u godišnjem programu institucije koja se iskazuje u programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, ali i u godišnjem programu rada Ministarstva. Usklađenost programiranja ove aktivnosti odražava

zahtjev ovog dokumenta u smislu sistemskog uređenja ove oblasti. Pored toga, ovako predviđeno programiranje aktivnosti prenosa znanja odražava konzistentnost i kontinuiranost, te u suštini i istinsku potrebu države da institucionalizira ovu oblast.

- b) Aktivnost prenosa znanja kao programska aktivnost mora se iskazati i određenim budžetskim zahtjevom, odnosno projekcijom budžeta za svaku godinu, kao i projekcijom utroška sredstva u budućem periodu iskazanom kroz Dokument okvirnog budžeta. Ministarstvo kao institucija koja rukovodi cjelokupnim procesom će shodno prethodno navedenom u godišnjem budžetskom zahtjevu iskazivati iznos potreban za cjelokupan mehanizam prenosa znanja. Sredstva potrebna za angažman deset (10) stručnjaka iz iseljeništa na prenosu znanja u Bosnu i Hercegovinu na godišnjem nivou odražavaju minimum iznosa potrebnog da bi se cjelokupan postupak prenosa znanja dosljedno proveo. Paralelno sa godišnjim budžetskim zahtjevom Ministarstvo je dužno iskazati finansijsku projekciju sredstava koje se iskazuju u referentnim dokumentima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, odnosno Dokumentu okvirnog budžeta.

Finansijska sredstva potrebna za prenos znanja odražavaju projekciju utroška sredstva za ovu oblast s obzirom na iskustva prenosa znanja u okviru projekta „Dijaspore za razvoj“, kako je prikazano u Obrazloženju ovog materijala. Finansijska sredstva se prikazuju u budžetu Ministarstva i iz istih će se finansirati troškovi angažmana stručnjaka iz iseljeništa. Sam proces prenosa znanja se temelji na volonterskom radu stručnjaka iz iseljeništa i troškovima koji iz njega proizlaze, dok se sam angažman ne naplaćuje.

Stručnjak iz iseljeništa nema pravo na novčanu naknadu niti drugu imovinsku korist. Ukupni troškovi po jednoj osobi koja se angažuje u okviru procesa prenosa znanja mogu iznositi maksimalno 5.000,00 KM i uključuju troškove prevoza, smještaja, dnevnice i druge troškove nastale u vezi sa izvršenjem angažmana.

U okviru maksimalnog iznosa od 5.000,00 KM Ministarstvo će i prije započetog angažmana na efektivnom prenosu znanja osigurati plaćanje troškova dolaska stručnjaka. Period angažmana stručnjaka iz iseljeništa može trajati od najmanje 5 radnih dana do najviše 15 radnih dana.

Naime, Ministarstvo će, nakon što utvrdi tačan datum angažmana stručnjaka iz iseljeništa, započeti proces rezervacije i plaćanja troškova avio prevoza o čemu će biti obaviještena osoba koja se angažuje u procesu prenosa znanja.

Zavisno od mjesta angažmana u Bosni i Hercegovini, neophodno je da se vodi računa o aerodromu, odnosno autobusnoj stanici koji su najbliži mjestu u kojem će se prenos znanja obaviti. Tačnije, rezervacija i plaćanje troškova prevoza vršit će se prema avio ili kopnenom prevozniku koji svoj prevoz obavljaju do aerodroma ili autobusne stanice koji su najbliži mjestu institucije ili ustanove u koju/e se prenos znanja ima obaviti. Ukoliko stručnjak iz iseljeništa u Bosnu i Hercegovinu dolazi kopnenim putem, troškovi prevoza će se refundirati na osnovu priložene karte o obavljenom prevozu.

Pored navedenog Ministarstvo će osigurati rezervaciju i plaćanje troškova smještaja u Bosni i Hercegovini tokom perioda prenosa znanja, vodeći računa o dogovorenom terminu ili periodu angažmana stručnjaka na prenosu znanja u Bosni i Hercegovini. Izuzetno, Ministarstvo neće osigurati troškove smještaja u Bosni i Hercegovini, ukoliko stručnjak iz iseljeništa izjavi da ima osiguran smještaj u Bosni i Hercegovini.

Također, Ministarstvo će angažiranoj osobi snositi i troškove prevoza od aerodroma ili autobusne stanice u Bosni i Hercegovini do smještajne jedinice odnosno hotela, i obrnuto, kao i od smještajne jedinice odnosno hotela do institucije prijema znanja, uz dostavu dokaza-računa o obavljenom prevozu.

Za vrijeme trajanja procesa prenosa znanja, angažovani stručnjak ima pravo na troškove dnevnice (naknada za ishranu u toku dana) u iznosu od 100,00 KM i to samo za dane u kojima je radno angažovan na prenosu znanja. Iznos dnevnice od 100,00 KM utvrđen je vodeći se Odlukom Vijeća ministara BiH o visini dnevnica za službena putovanja zaposlenim u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/07, 06/12 i 42/12) u kojoj je utvrđen iznos dnevnica za zemlje u okruženju kako slijedi: Crna Gora 102 KM, Hrvatska 109 KM, Srbija 102 KM.

Svi troškovi nastali angažmanom stručnjaka iz iseljništva na prenosu znanja, nadoknađuju se nakon obavljenog procesa prenosa znanja u Bosni i Hercegovini.

U izuzetnim okolnostima, kada je to neophodno iz sigurnosnih razloga ili radi zaštite javnog zdravlja, odnosno kada je proglašeno stanje prirodne ili druge nesreće od strane nadležnih organa u Bosni i Hercegovini, prenos znanja može biti održan online, korišćenjem informacionog sistema koji podržava prenos video-konferencija ili aplikacija, programa i drugih elektronskih platformi za direktnu glasovnu i video-konferenciju.

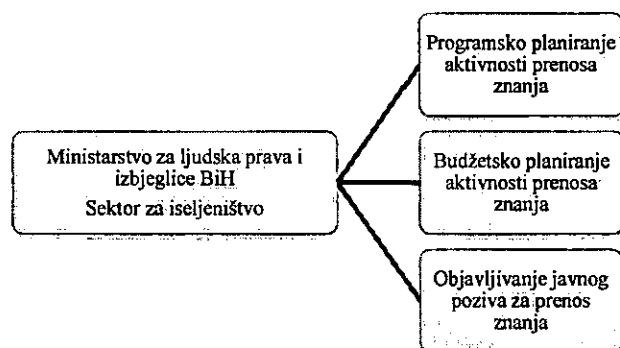
Sve gore navedene obaveze, odnosno plaćanja koje Ministarstvo ima izvršiti, odnosno obaveze angažiranog stručnjaka, moraju biti predmetom ugovora o angažmanu stručnjaka iz iseljništva koji ima karakter ugovora i koji će se zaključivati sa svakim pojedinim stručnjakom.

Prema tome, osnovna funkcija Ministarstva u ovoj fazi postupka jeste programsko i budžetsko uvrštavanje aktivnosti prenosa znanja iz iseljništva u relevantne dokumente koji se usvajaju na Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, odnosno normativnim aktima kojima se predviđa utrošak sredstava za svaku od aktivnosti institucije.

- c) Nakon što se aktivnost prenosa znanja programira na godišnjem i srednjoročnom nivou programa rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine odnosno institucije, te nakon što se izvrši budžetsko planiranje sredstava, idući neophodni korak jeste da po usvajanju ovih dokumenata Ministarstvo raspiše javni poziv za transfer znanja iz iseljništva. Javni poziv za transfer znanja esencijalno prikazuje ulogu Ministarstva u smislu funkcije povezivanja istaknutih članova iseljništva i organizacija i institucija u Bosni i Hercegovini.

Javni poziv, koji Ministarstvo raspisuje za postupak prenosa znanja, odnosi se podjednako i na subjekte u Bosni i Hercegovini zainteresovane za prijem znanja, ali i na subjekte koji su zainteresovani da svoje znanje prenesu iz iseljništva.

Javni poziv koji se objavljuje predstavlja prvi korak u institucionaliziranju prenosa znanja, jer zapravo treba da svojom posljedicom poveže zainteresovane subjekte, a na temelju proaktivne uloge Ministarstva.

Pojašnjenja radi, prenos znanja se odvija na način da istaknuti stručnjaci izraze svoju zainteresovanost za prenosom znanja u određenu instituciju ili javnu ustanovu u Bosni i Hercegovini. Kada se govori o subjektima cijelog postupka prenosa znanja onda se treba imati u vidu da je riječ o subjektu koji prenosi znanje, odnosno o subjektu koji takvo znanje prima.

Pored navedenog, dok sa strane subjekta koji prenosi znanje, interes može izraziti pojedinac, dotle sa strane subjekata koji iskazuje interes za prijem znanja, isti isključivo može biti institucija sa bilo kojeg nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini ili javna ustanova. Postupak prenosa znanja kako to predviđa ovaj dokument ne odnosi se na prenos znanja pravnim osobama u privatnom vlasništvu.

Javni poziv za prenos znanja iz iseljništva je inicijalna radnja kojom se pozivaju subjekti da iskažu svoje interese. Interes za prenosom znanja mogu izraziti sve institucije bez obzira o kojem nivou vlasti se radi ili javne ustanove bez obzira o kojem dijelu Bosne i Hercegovine se radi. Stoga, bez obzira da li se radi o institucijama na nivou Bosne i

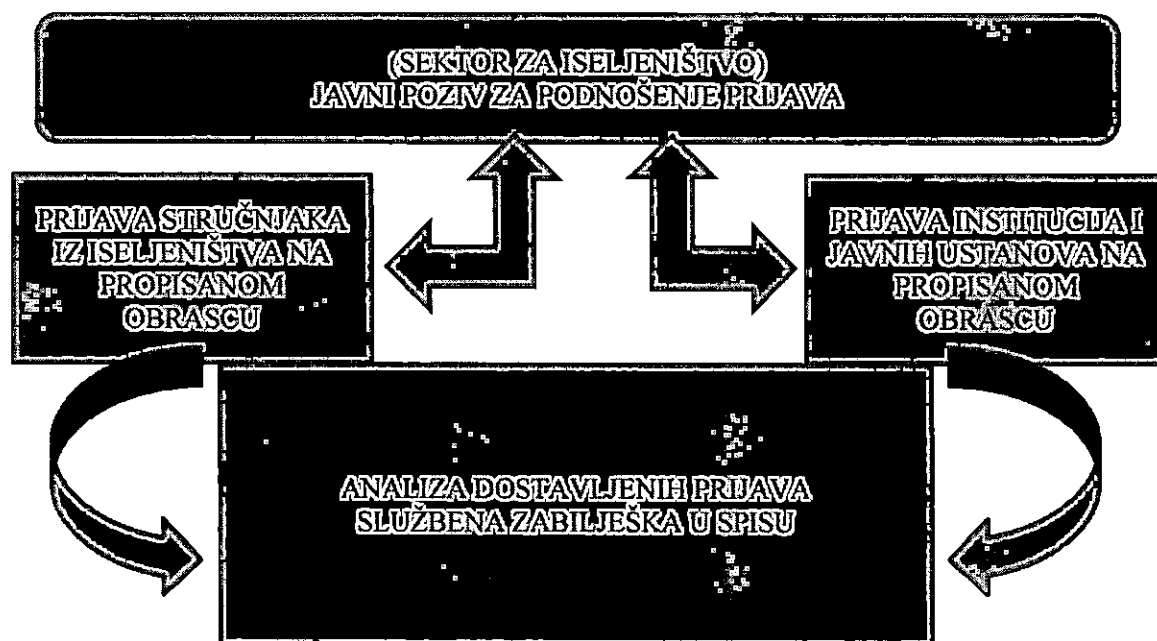
Hercegovine, institucijama na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kantona u Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno jedinica lokalne samouprave, svi imaju mogućnost da ravnopravno podnesu prijavu ili bolje rečeno da izraze interes za prenosom znanja. Prema tome, prenos znanja se ne limitira niti jednom subjektu i upravo obrnuto, kroz podjednaku mogućnost da se znanje prenosi iz iseljeničtva nastoji se uticati na poboljšanje sveukupnih prilika u društvenom i ekonomskom životu Bosne i Hercegovine.

Iz prethodnog navedenog, jasno je da se radi o dva poziva koja se objavljuju istovremeno. Jedan poziv stručnjacima iz iseljeničtva i drugi poziv koji se upućuje institucijama i javnim ustanovama u Bosni i Hercegovini. Pozivi se objavljuju na početku svake budžetske godine za tekuću godinu, imajući u vidu usvojeni program rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Ministarstva za tu godinu, te ostaju otvoreni za prijave tokom cijele godine.

Zaprimljene, a nerealizovane prijave za prenos znanja u toku jedne godine, kako zainteresovanih stručnjaka, tako i institucija i javnih ustanova mogu se kao iskazani interes prenositi u narednu godinu. U pomenutom slučaju, i zainteresovani stručnjak iz iseljeničtva i institucija u Bosni i Hercegovini koja je iskazala interes, neće morati dostavljati novi obrazac prijave, nego će dopisom prema Ministarstvu potvrditi već ranije iskazani interes. Ovaj dopis svakako može, pored zvaničnog pisanog obavještenja, biti upućen i dostavljen Ministarstvu elektronskim sredstvom komunikacije upućenim na zvaničnu email adresu.

Ministarstvo kao institucija koja vodi cijeli postupak prenosa znanja će jednom mjesečno izvršiti analizu svih dostavljenih prijava, te donijeti odluku o podudaranim prijavama tj. izvršiti spajanje prijava i stručnjaka i institucija, odnosno javnih ustanova.

Odluka koja se donosi u tom smislu sačinjava se u vidu protokolisanje službene zabilješke i služi radi evidentiranja započetog postupka prenosa znanja. Pomenuta službena zabilješka se dostavlja rukovodiocu institucije i sekretaru Ministarstva.

Prijavni obrasci koji predstavljaju inicijaciju cijelog postupka nisu isti za stručnjake iz iseljeničtva i institucije/javne ustanove. Naime, obrazac za stručnjake iz iseljeničtva razlikuje se u kontekstu formalnog obrazovanja tj. stepena akademskog obrazovanja, te u tom smislu referenci ili preporuka koje se trebaju priložiti uz dostavljenu prijavu.

Pomoćnik ministra u Sektoru za iseljeničtvo obavlja spajanje dostavljenih prijava uz konsultacije sa šefom Odsjeka za privrednu, obrazovnu, naučnu, kulturnu i obrazovnu saradnju. Prilikom spajanja prijava pomoćnik ministra

obavezan je uzeti u obzir naučne i stručne kapacitete osobe koja treba da prenese znanje što se dokazuje preporukama, iskustvo u radu, kapaciteti i obim institucije na koju se prenosi znanje (što podrazumjeva i kvantitativni karakter), iskustva stručnjaka odnosno institucije u ranijem prenosu znanja, te spremnost institucije da participira u troškovima prenosa znanja koji mogu, ali ne moraju biti materijalnog karaktera. Postupak spajanja prijava obavlja se s obzirom na redosljed, odnosno datum dostavljanja prijava iz iseljeništa. Na ovakav način se želi dati prednost ranije pristiglim prijavama u odnosu na one kasnije dostavljene. Ipak, u određenim slučajevima se može napraviti izuzetak, i on se odnosi isključivo na one situacije kada stručnjak iz iseljeništa ima ograničeno vrijeme raspolaganja za prenos znanja i istovremeno iskazuje nesumnjivu želju da izvrši prenos znanja. Prijave se stoga dostavljaju elektronskim putem Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

Prijavni obrazac za stručnjaka iz iseljeništa-Aneks I, kao i prijavni obrazac institucija/javnih ustanova-Aneks II sastavni su dio ovog dokumenta koji se prikazuju u aneksu ovog dokumenta. Uslov za prijavu prenosa znanja jeste popunjen obrazac koji mora biti uredno potpisan, a kada je riječ o institucijama i ovjeren pečatom institucije/javne ustanove.

S obzirom da se finansiranje institucija Bosne i Hercegovine realizuje u toku jedne budžetske godine, na osnovu kojih se i planiraju sredstva za prenos znanja shodno ovom dokumentu i prema proceduri koja se istim uređuju, planira se angažman od maksimalno deset (10) stručnjaka iz iseljeništa godišnje. Angažman deset stručnjaka iz iseljeništa u jednoj budžetskoj godini ne veže se za broj pristiglih prijava u toku jedne godine.

4.2. II FAZA POSTUPKA ZA PRENOS ZNANJA - EFEKTIVNOST

Nakon što se izvrši spajanje prijava ili matching, u ovoj fazi potrebno je da Ministarstvo obavi dvije aktivnosti kojima se dalje stvaraju uslovi da do efektivnog prenosa znanja i dođe. Naime, neophodno je da stručnjak iz iseljeništa i institucija prijema koja je odabrana za transfer znanja potpišu sa Ministarstvom ugovor kojim se uređuju sve okolnosti prenosa znanja. Ugovor koji se treba potpisati je različite sadržine s obzirom na prirodu odnosa koje uređuje. S tim u vezi, razlikujemo dvije vrste ugovora:

- a) Ugovor o saradnji sa stručnjakom iz iseljeništa u postupku prenosa znanja, vještina i iskustava iz iseljeništa u Bosnu i Hercegovinu – Aneks III i
  - b) Ugovor o saradnji sa institucijom prijema u postupku prenosa znanja, vještina i iskustva iz iseljeništa u Bosnu i Hercegovinu – Aneks IV.
- a) Prema tome, sa osobom koja prenosi znanje, Ministarstvo potpisuje ugovor o saradnji sa stručnjakom iz iseljeništa. Ugovorom o saradnji će se urediti međusobna prava i obaveze između Ministarstva i stručnjaka iz iseljeništa. Naime, ugovorom se određuje da je angažman volonterske prirode, navodi institucija u koju se prenosi znanje, referentna tema za prenos znanja, vrijeme dolaska angažirane osobe, period angažmana, troškovi koje će Ministarstvo snositi za obavljeni prenos znanja, način plaćanja troškova, period od godinu dana dodatnih konsultacija sa institucijom u koju se prenos znanja obavlja, obaveza da se Ministarstvo predstavi kao institucija koja je nosilac aktivnosti, te rok za podnošenje izvještaja Ministarstvu nakon obavljenog prenosa znanja.
  - b) Kada je riječ o instituciji ili javnoj ustanovi za prijem znanja, Ministarstvo sa istom potpisuje ugovor kojim se bliže određuje saradnja dvije institucije u postupku prenosa znanja. Institucija prijema će se temeljem ovog ugovora odrediti kao institucija u kojoj treba biti angažovan stručnjak iz iseljeništa, zatim period efektivnog prenosa znanja odnosno period angažmana, kao i tehnički i drugi kapaciteti institucije koji angažiranoj osobi trebaju biti stavljeni na raspolaganje, period od godinu dana mogućih konsultacija sa stručnjakom iz iseljeništa koji je prenio znanje, obaveza da se Ministarstvo predstavi kao institucija koja je nosilac aktivnosti, obaveza podnošenja izvještaja Ministarstvu o obavljenom prenosu znanja s tačnim podacima o broju osoba koje su imale priliku učestvovati u prenosu znanja, te obaveza institucije ili javne ustanove da se preneseno znanje primjeni u daljem radu institucije. Predmet ovog sporazuma također može biti kontribucija koju je ustanova u koju se

prenosi znanje spremna osigurati i izvršiti, a što će biti pobliže određeno ugovorom koji zasebno zaključuju i potpisuju stručnjak iz iseljeništa koji se angažuje za prenos znanja i institucija prijema.

Ugovori navedeni pod tačkama a) i b) su tipski ugovori koji čine sastavni dio ovog dokumenta i predstavljani su u njegovim aneksima. Ugovori se sačinjavaju na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini, na oba pisma, što svakako zavisi od određenja i angažiranog stručnjaka, ali i institucije u koje se znanje prenosi. U slučaju da se zahtjevi angažiranog stručnjaka iz iseljeništa i institucije razlikuju ugovori će se sačiniti na jezicima i pismima za koje su se opredjelili.

S obzirom da će se ugovor o angažmanu stručnjaka iz iseljeništa, u velikom broju slučajeva potpisivati sa osobama koje žive i rade izvan granica Bosne i Hercegovine, moguće je da se ovakvi ugovori potpišu i dostave Ministarstvu, odnosno angažiranoj osobi putem email-a. Na ovakav način se želi osigurati da se prenos znanja što prije ostvari.

Period angažmana stručnjaka iz iseljeništa traje od najmanje 5 radnih dana do najviše 15 radnih dana. Ovo je definisani period u kojem se efektivni prenos znanja obavlja. Kao uslov „sine qua non“ jeste da stručnjak iz iseljeništa posjećuje instituciju u koju prenos znanja obavlja. Naime, prenos znanja stručnjaka iz iseljeništa vrši se u prostoru koji osigura institucija u koju se prenos znanja obavlja.

Prenos znanja definisan na ovaj način odvija se konvencionalnom metodom „in class“. Radi se o metodološkom pristupu koji podrazumijeva transfer znanja stručnjaka iz određene oblasti (u ovom slučaju iz iseljeništa) empirijskim pristupom prema auditorijumu s ciljem povećanja znanja slušalaca.

Izuzetno, prenos znanja može biti održan online, korišćenjem informacionog sistema koji podržava prenos video-konferencija ili aplikacija, programa i drugih elektronskih platformi za direktnu glasovnu i video-konferenciju.

Institucija prijema dužna je osigurati sve tehničke uslove potrebne za prenos znanja. Tačnije, bez obzira o kojoj vrsti stručnjaka iz iseljeništa se radi, institucija prijema odnosno javna ustanova treba da se pobrine da prenos znanja ostvari puni smisao. Ministarstvo u ovoj fazi prenosa znanja treba da konstatuje da je institucija prijema takve tehničke uslove osigurala. Ovo se osigurava prisustvom predstavnika Ministarstva prenosu znanja „in class“. U slučajevima u kojima se prenos znanja odvija putem neposrednog rada na objektu prenosa znanja, a što može podrazumijevati operacione invazivne metode, prenos znanja se može smatrati efektivno obavljenim u post tretmanu sa objektom prenosa znanja.

Prema tome, u ovoj fazi postupak prenosa znanja ostvaruje puni smisao. U ovoj fazi stručnjak iz iseljeništa svoje znanje i iskustvo prenosi na zainteresovane subjekte u Bosni i Hercegovini. Upravo stoga se ova faza prenosa znanja naziva efektivnom. Tokom ove faze prenosa znanja jedini mjerljivi trenutak ostvarenja jeste stepen uključenosti stručnjaka iz iseljeništa koji prenosi znanje, jer od stepena altruizma stručnjaka koji prenosi znanje zavisi cjelokupan prenos znanja. Zapravo, radi se o proporcionalnom odnosu. Kolika je zainteresovanost da se znanje prenese, toliko je proporcionalan odnos da se znanje prihvati.

4.3. III FAZA POSTUPKA ZA PRENOS ZNANJA ZNANJA-EFIKASNOST

Prenos znanja kao suštinski odraz funkcionalnog prenošenja informacija efektivno se manifestuje u mogućnosti da se prenesena informacija upotrijebi u svakodnevnom životu, bez obzira o kojem segmentu društvenog života se radi. Naime, ono što je stručnjak iz iseljeništa tokom postupka „in clas“ predavao odnosno iznio kao svoje znanje, pa u tom smislu iznio i kao svoju ekspertizu ima se uzeti kao relevantno ili spoznajno.

Prenos znanja u ovoj fazi na izvjestan način upravo treba dati odgovor koliko se preneseno znanje i iskustvo može primijeniti u Bosni i Hercegovini ili koliko se primjenjuje. Tačnije efikasnost kao faza jeste upravo ono zbog čega se cijeli postupak i dešava i zbog čega se iz budžeta institucija snose troškovi prenosa znanja.

Već u fazi efektivnosti mogu se uočiti obrisi onoga što je suština ove faze postupka. Naime, ranije se pomenulo da u fazi efektivnosti prisustvuje određen broj osoba na koje se prenos znanja obavlja. I već u tom kontekstu se uočava koliki broj osoba je spreman da percipira i primjeni stečeno znanja angažovanog stručnjaka iz iseljništva. Međutim, za puno razumjevanje ove faze nije dovoljno da osobe prisustvuju prenosu znanja. Jer od aktivnog angažmana osoba na koje se prenijelo znanje u daljem radu zavisi i puni smisao cijelog postupka prenosa znanja. Također, u fazi efektivnosti su ukazane određene obaveze i angažirane osobe i institucije u koju se znanje prenosi u smislu izvještavanja. Oba elementa kao sastavni dio faze efektivnosti zapravo već pružaju određen uvid u ono što bi u ovoj fazi postupka trebalo da se obavi.

Ako se stvari razumijevaju na prethodno ukazani način, onda se s pravom može govoriti da u ovoj fazi najveće obaveze ima institucija u koju se znanje prenosi, ali na izvjestan način i angažirani stručnjak iz iseljništva.

Naime, nakon što se prenos znanja efektivno i obavi, potrebno je zapravo pratiti na određeni način i njegovu efikasnost u smislu primjene onoga što je naučeno. Tako je u periodu od godinu dana nakon što je obavljen prenos znanja potrebno da institucija ili javna ustanova u koju je znanje preneseno primijeni upravo ono što je bio predmet angažmana stručnjaka iz iseljništva. Ovo dalje znači da institucija prijema treba da konkretizuje i opravda svoj interes za prenosom znanja.

Konkretizacija prenesenog znanja znači da institucija isto primjenjuje u svom svakodnevnom radu. Ovo će naročito biti moguće u onim slučajevima u kojima nije potrebno prethodno osigurati druge odgovarajuće uslove, dakle u slučajevima u kojima se stečeno znanje može odmah primjenjivati. Institucija prijema u svom radu neposredno počinje da primjenjuje znanje koje je bilo predmetom angažovanog stručnjaka iz iseljništva. U periodu od godinu od dana prenesenog znanja (od dana posljednjeg angažmana stručnjaka iz iseljništva) institucija se treba konsultovati sa angažiranim stručnjakom iz iseljništva u pogledu ispravnosti primjene stečenog znanja, a angažovani stručnjak iz iseljništva je obavezan da ukaže na ispravnost ili dosljednost onoga što je kao znanje prenio. Svakako, pri tome institucija prijema je obavezna voditi računa o zaštiti autorskih prava stručnjaka iz iseljništva. O ovim konsultacijama svakako je potrebno obavijestiti Ministarstvo radi uvida u efikasnost prenesenog znanja i daljeg izvještavanja o cjelokupnom postupku prenosa znanja.

Pored navedenog mogući su slučajevi u kojima prenos znanja ne zavisi isključivo od institucije u koju je prenos izvršen, nego od drugih subjekata ili određenih uslova koji se vezuju za funkcionisanje i rad institucije. Tako je moguće da se znanje ne može odmah primijeniti iz razloga što institucija nema osigurana finansijska sredstva potrebna da se naučeno i primjeni. U ovim slučajevima ipak se obaveze institucije ne završavaju. Institucija je u obavezi da u planiranju budžetskih sredstava osigura ili pokuša osigurati sredstva kojima će se preneseno znanje u daljem radu primijeniti. O ovakvim nastojanjima i aktivnostima institucije bit će obaviješteno Ministarstvo, odnosno angažovani stručnjak iz iseljništva. Dakle, mora se prikazati aktivan odnos institucije prema cjelokupnom postupku prenosa znanja čime se zapravo opravdava cjelokupan interes za prethodno iskazanim prenosom znanja. Ovo se također odnosi i na slučajeve kada institucija nema osigurane druge uslove, a koji nisu finansijske prirode. I u ovom slučaju neophodno je da se aktivno radi na osiguravanju ili stvaranju preduslova da se preneseno znanje primjeni. Od stepena aktivnosti na stvaranju uslova zavisiće i mogućnost za angažmanom stručnjaka iz iseljništva u budućem periodu. Ovo u slučajevima u kojima se prenos znanja ne može odmah primijeniti. Ministarstvo na ovakav način želi osigurati da cjelokupni postupak ostvari svoj puni smisao kao i suštinu nadležnosti Ministarstva u pogledu saradnje sa iseljništvom. Sa druge strane, angažman institucija prijema na osiguravanju uslova za primjenu prenesenog znanja odražava na svojevrsan način i poštovanje prema angažiranom stručnjaku iz iseljništva, vremenu i trudu koji je uložio, ali i aktivnostima Ministarstva u cjelokupnom postupku prenosa znanja.

Prethodno navedeno se ostvaruje na način da će institucija/e prijema u toku godinu dana od prenesenog znanja dva puta izvjestiti Ministarstvo o aktivnostima koje su poduzete na stvaranju uslova za primjenu stečenog prenosa znanja. Ukoliko je institucija prijema proaktivno pristupila stvaranju neophodnih preduslova za primjenu stečenog znanja, isto će biti uzeto kao kriterij za budući angažman prenosa znanja iz iseljništva. Izvještaj institucija može podnijeti Ministarstvu na bilo koji način iz kojeg se može vidjeti aktivnost koja se preduzima na stvaranju preduslova.

Kada je riječ o angažovanom stručnjaku iz iseljeništa, a u kontekstu dijela izvještavanja, neophodno je da se još u efektivnoj fazi podijele evaluacioni obrasci osobama koje su sudjelovale u procesu prenosa znanja. Dakle, angažovani stručnjak iz iseljeništa je u obavezi da svim učesnicima, koji su slušali predavanje ili uopće učestvovali u prenosu znanja na bilo koji način koji podrazumjeva učenje metodom „in class“, podijeli obrasce evaluacije i iste popunjene dostavi Ministarstvu. Ovo sve u cilju daljeg usavršavanja cjelokupnog procesa prenosa znanja, odnosno procjene daljnjeg angažmana stručnjaka iz iseljeništa u istoj ili drugoj instituciji ili javnoj ustanovi.

Također, angažovani stručnjak iz iseljeništa je u obavezi da podnese izvještaj o obavljenom prenosu znanja i to na način da u roku od 10 dana, računajući od dana zadnjeg efektivnog angažmana, sačini izvještaj koji treba da sadrži mišljenje u pogledu angažiranosti institucije u koje je prenošeno znanje u smislu osiguravanja uslova, broja osoba koje su prisustvovala prenosu znanja, te da iskaže svoju percepciju u pogledu mogućnosti da se preneseno znanje primjenjuje u daljem radu institucije ili ustanove. Mišljenje i percepcija angažovanog stručnjaka iz iseljeništa potrebno je radi cjelokupnog sagledavanja ispunjenja neophodnih preduslova na koje su se institucije obavezale prilikom zaključivanja sporazuma o saradnji sa Ministarstvom, ali i sagledavanja efikasnosti cjelokupnog procesa znanja. Pored navedenog, mišljenje koje stručnjak iz iseljeništa iskaže neophodno je radi sagledavanja opravdanosti prenosa znanja u instituciji prijema.

5. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRENOS ZNANJA

Finansijska sredstva za prenos znanja iz iseljeništa će biti osigurana u budžetu Ministarstva i planirat će se svake godine u budžetu ove institucije. Ovakvim pristupom se osigurava kontinuitet prenosa znanja iz iseljeništa, a time i realizacija zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine kojim je Ministarstvo zaduženo da sistemski uredi ovu oblast.

Program Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (Sektor za iseljništvo): "Prenos znanja, vještina i iskustava iz iseljništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini"

**PRIJAVNI OBRAZAC
ZA STRUČNJAKE IZ ISELJENIŠTVA ZA KRATKOROČNI ANGAŽMAN U
U INSTITUCIJAMA / JAVNIM USTANOVAMA U BOSNI I HERCEGOVINI**

1. PROFIL STRUČNJAKA (molimo priložiti biografiju)

1.1. Ime i prezime:

1.2. Zanimanje:

1.3. Najviši stepen formalnog obrazovanja (uz naziv i sjedište obrazovne institucije koja ga potvrđuje):

1.4. Radno iskustvo:

1.5. Opišite ukratko na koji način Vaše znanje može doprinijeti realizaciji jednog ili više ciljeva navedenih u Politici o saradnji sa iseljništvom i generalno društvenom-ekonomskom razvoju BiH:

1.6. Ostale informacije (molimo navedite ono što smatrate bitnim):

2. OPIS PONUĐENOG ANGAŽMANA

2.1. Oblast ekspertize koju nudite (poželjno navesti konkretnu temu izlaganja):

2.2. Koji profil institucija / koju instituciju u BiH smatrate konkretno odgovarajućom za najefikasnije korištenje ekspertize koju nudite:

2.3. Koju su Vaši očekivani rezultati od ovog angažmana:

3. VREMENSKI OKVIR

3.1. Navedite broj dana za angažman koji bi Vama odgovarao (minimalno 5 - maksimalno 15 dana):

3.2. Navedite period za Vaš angažman od _____ do _____ godine:

4. KOMENTARI I/ILI SUGESTIJE:

Program Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (Sektor za iseljništvo): "Prenos znanja, vještina i iskustava iz iseljništva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini"

**PRIJAVNI OBRAZAC
ZA INSTITUCIJE PRIJEMA U BOSNI I HERCEGOVINI
ZA ANGAŽMAN STRUČNJAKA IZ ISELJENIŠTVA**

1. PROFIL INSTITUCIJE PRIJEMA

- 1.1. Naziv i adresa institucije prijema:
- 1.2. Ovlaštena/e kontakt osoba/e (ime i prezime, broj telefona i e-mail:)
- 1.3. Djelokrug rada:
- 1.4. Opišite ukratko na koji način bi stručnjak iz iseljništva doprinio radu Vaše institucije, realizaciji jednog ili više ciljeva navedenih u Politici o saradnji sa iseljništvom i generalno društveno-ekonomskom razvoju BiH:
- 1.5. Ostale informacije (molimo navedite ono što smatrate bitnim):

2. IDENTIFIKACIJA POTREBA

- 2.1. Oblast ekspertize koja vam je potrebna (moguće navesti konkretnu temu za koju je institucija/javna ustanova zainteresovana):
- 2.2. Detaljan opis poslova koje bi stručnjak iz iseljništva obavljao:
- 2.3. Profil potrebnog stručnjaka:
- 2.4. Očekivani rezultati angažmana stručnjaka iz iseljništva:

3. VREMENSKI OKVIR

- 3.1. Navedite broj dana za angažman potrebnog stručnjaka (minimalno 5 -maksimalno 15 dana):
- 3.2. Navedite period za angažman stručnjaka od _____ do _____ godine:

4. KOMENTARI I/ILI SUGESTIJE:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, koga zastupa ministar _____, adresa Trg BiH broj 1, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo)

i _____ (ime i prezime) iz _____, adresa _____ kao angažovani stručnjak iz iseljeništa (u daljem tekstu: Stručnjak iz iseljeništa) iz oblasti _____ (u daljem tekstu: ugovorne strane) saglasno zaključuju:

UGOVOR O SARADNJI SA STRUČNJAKOM IZ ISELJENIŠTVA U POSTUPKU PRENOSA ZNANJA, VJEŠTINA I ISKUSTVA IZ ISELJENIŠTVA U BOSNU I HERCEGOVINU

I PREDMET I CILJ UGOVORA

Član 1.

(Predmet)

Ugovorom o saradnji sa stručnjakom iz iseljeništa (u daljem tekstu: Ugovor) regulišu se međusobna prava i obaveze ugovornih strana u proceduri prenosa znanja iz iseljeništa u Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: prenos znanja) shodno Odluci o usvajanju Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljeništa u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

(Cilj)

Cilj ugovora je doprinos većem angažmanu iseljeništa u društveno-ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine na način da se angažuju istaknuti akademski, naučni i stručni pojedinci iz iseljeništa koji će svoje znanje, vještine i iskustvo prenijeti u institucije vlasti i javne ustanove u Bosni i Hercegovini, odnosno zaposlenim u ovim pravnim subjektima.

Član 3.

(Karakter)

Ugovor o saradnji sa Stručnjakom iz iseljeništa je volonterskog karaktera. Stručnjak iz iseljeništa će obaviti prenos znanja, vještina i iskustva na dobrovoljnoj osnovi bez naknade.

Član 4.

(Prava i obaveze ugovornih strana)

- (1) Pod nadzorom Ministarstva, Stručnjak iz iseljeništa se obavezuje da će svoje stručno znanje, vještine i iskustvo koje je stekao tokom boravka i rada u _____, kao zemlji prijema, u okviru referentne teme _____ iz oblasti _____ prenijeti na _____, adresa _____ (u daljem tekstu: institucija prijema).
- (2) Stručnjak iz iseljeništa će prenos znanja obaviti u instituciji prijema u skladu sa Prijavnim obrascem Aneks II- Identifikacija potreba koji je institucija prijema prethodno dostavila, a koji je od strane Ministarstva dostavljen stručnjaku iz iseljeništa prilikom dogovaranja angažmana, a najkasnije 30 dana prije početka angažmana.
- (3) Stručnjak iz iseljeništa je dužan 7 dana prije datuma početka angažmana dostaviti saglasnost na Identifikaciju potreba i kratak opis aktivnosti programa prenosa znanja u okviru angažmana.
- (4) Angažman Stručnjaka iz iseljeništa će trajati u periodu od _____, do _____. Mjesto obavljanja prenosa znanja je [naziv institucije prijema], u [adresa institucije prijema], Bosna i Hercegovina.
- (5) Stručnjak iz iseljeništa je dužan započeti s radom u instituciji prijema u roku od 48 sati od dolaska u _____. Ako Stručnjak iz iseljeništa ne pristupi prenosu znanja u Instituciji prijema u roku od 48 sati od dolaska, isti će nadoknaditi Ministarstvu unaprijed plaćene troškove, kao i druge troškove Ministarstva proizašle iz

njegovog angažmana.

(6) Ako Stručnjak iz iseljeništa želi napustiti Bosnu i Hercegovinu prije isteka dogovorenog roka, dužan je pismeno obavijestiti Ministarstvo i troškovi dnevnica i drugi troškovi će biti isplaćeni u skladu sa stvarnim angažmanom na prenosu znanja.

(7) Ako Stručnjak iz iseljeništa ne dođe ili ne ode iz Bosne i Hercegovine u dogovorenom roku između ugovornih strana, dužan je nadoknaditi sve troškove Ministarstvu za promjenu rezervacije karte i/ili troškove karte, ako Ministarstvo nije drugačije dogovorilo u pisanoj formi.

(8) Troškovi putovanja koje ne rezerviše ili odobri Ministarstvo, neće biti nadoknađeni. Ukoliko Stručnjak iz iseljeništa propusti zakazane letove, isti snosi isključivu odgovornost za sve nastale troškove.

(9) Stručnjak iz iseljeništa je dužan dostaviti pismenu obavijest Ministarstvu o bilo kojem zahtjevu za promjenu rezervacije 15 dana prije planiranog putovanja.

(10) Ministarstvo zadržava pravo odbiti plaćanje troškova u cijelosti ili djelimično ako prenos znanja ne bude izvršen u cijelosti ili se pokaže neadekvatnim u odnosu na očekivanja navedena u priloženom Prijavnom obrascu Aneks II- Identifikacija potreba.

(11) Stručnjak iz iseljeništa će sam snositi troškove putnog zdravstvenog osiguranje za vrijeme angažmana na prenosu znanja u Bosni i Hercegovini. Stručnjak iz iseljeništa je dužan Ministarstvu predati ljekarsko uvjerenje o radnoj sposobnosti prije početka angažmana.

(12) U slučaju situacije (zdravstvenog ili drugog karaktera) koja zahtijeva hitnu evakuaciju iz Bosne i Hercegovine, Stručnjak iz iseljeništa će se obratiti osiguravajućem društvu i slijediti procedure navedene u polici osiguranja kako bi dobio potrebnu pomoć.

(13) Stručnjak iz iseljeništa je isključivo odgovoran za plaćanje svih primjenjivih poreza na naknade primljene prema ovom Ugovoru.

(14) U slučaju da Stručnjak iz iseljeništa obavijesti Ministarstvo o raskidu ovog Ugovora ili na drugi način odustane od prenosa znanja nakon što je rezervisan dolazak u Bosnu i Hercegovinu, Stručnjak iz iseljeništa se obavezuje nadoknaditi Ministarstvu cjelokupan iznos utrošenih sredstava koja su plaćena u svrhu angažmana u okviru prenosa znanja.

(15) Ministarstvo će plaćanje troškova Stručnjaku iz iseljeništa izvršiti po obavljenom prenosu znanja, i to na način da će iznos od _____ KM uplatiti na transakcijski račun stručnjaka iz iseljeništa broj: _____ koji se vodi kod _____, u periodu od 30 dana od zadnjeg dana efektivnog prenosa znanja.

(16) Za bilo koje druge troškove, koji nastanu tokom boravka stručnjaka iz iseljeništa u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo ne odgovara.

Član 5.

(Troškovi angažmana)

(1) Stručnjak iz iseljeništa će obavljati sve zadatke na dobrovoljnoj osnovi bez naknade. Stručnjak iz iseljeništa ima pravo na isplatu troškova dnevnice (naknada za ishranu u toku dana) u iznosu od 100,00 KM samo za dane u kojima je radno angažovan na prenosu znanja, troškove prevoza, smještaja i druge troškove nastale u vezi sa izvršenjem angažmana. Izuzetno, Ministarstvo neće osigurati troškove smještaja u Bosni i Hercegovini, ukoliko Stručnjak iz iseljeništa izjavi da ima osiguran smještaj u Bosni i Hercegovini.

(2) Troškovi dnevnice koja se isplaćuju prema ovom Ugovoru iznose [iznos u broju] (iznos u riječima) KM i predstavljaju iznos koji se isplaćuje za [broj dana] dana - radni dani odrađeni u [Institucija prijema], Bosna i Hercegovina. Ovaj iznos uplaćuje se na bankovni račun koji je Stručnjak iz iseljeništa naznačio. Ovaj iznos je konačan i ne podliježe promjeni.

(3) Stručnjaku iz iseljeništa će se osigurati letovi ekonomske klase između _____ i _____ u BiH. Stručnjaku iz iseljeništa će se nadoknaditi stvarni trošak prevoza tokom obavljanja prenosa znanja u Bosni i Hercegovini unaprijed dogovorenim sredstvom prevoza ili Ministarstvo može odlučiti organizirati neophodni prevoz za sva putovanja. Ukoliko Stručnjak iz iseljeništa u Bosnu i Hercegovinu dolazi kopnenim putem, troškovi prevoza će se refundirati na osnovu priložene karte o obavljenom prevozu.

(4) Ministarstvo se obavezuje da Stručnjaku iz iseljeništa refundira troškove javnog prevoza koje je imao tokom boravka u Bosni i Hercegovini, a koji se izričito odnose na troškove koji su nastali u vezi sa angažmanom stručnjaka iz iseljeništa. Refundiranje troškova javnog prevoza od mjesta boravka do institucije prijema isplatit će se isključivo uz predožbu dokaza o troškovima koji su nastali.

(5) Svi troškovi nastali angažmanom stručnjaka iz iseljeništa na prenosu znanja, nadoknađuju se nakon obavljenog procesa prenosa znanja u Bosni i Hercegovini.

Član 6.

(Dužnost institucije prijema)

(1) Institucija prijema je dužna dostaviti detaljan opis zadataka koji će stručnjak iz iseljeništa obavljati, uključujući puni opis posla, nadređenu osobu i očekivane ishode (Prijavni obrazac Aneks II-Identifikacija potreba) koji je sastavni dio ovog ugovora.

(2) Institucija prijema će osigurati Stručnjaku iz iseljeništa najbolje moguće uslove za obavljanje njegovog zadatka, uključujući sredstva za provođenje obuka, podršku osoblja institucije, te uslove za uspostavljanje dijaloga i podršku u smislu stručne opreme i ljudskih resursa. Institucija prijema će Stručnjaku iz iseljeništa osigurati pristup prostoru s osobnim kompjuterom, lokalnim telefonskim linijama i radni prostor u skladu s najboljim mogućnostima.

(3) Institucija prijema je odgovorna za sigurnost Stručnjaka iz iseljeništa i njegove imovine i ista će osigurati sigurnosne smjernice koje se odnose na trajanje zadatka. Nepoštivanje sigurnosnih smjernica od strane Stručnjaka iz iseljeništa će rezultirati prestankom angažmana i raskidom ugovora o angažmanu sa istim.

(4) Institucija prijema će izdati potvrdu o obavljenom prenosu znanja po zadovoljavajućem završetku zadatka.

(5) Radno vrijeme, odmori, kao i sva druga prava i obaveze vezane uz radne uslove, utvrđuju se i dogovaraju s Institucijom prijema, u skladu s važećim zakonskim propisima.

(6) Stručnjak iz iseljeništa nije ovlašten pružati usluge trećoj strani za vrijeme njegovog angažmana u Instituciji prijema.

Član 7.

(Izveštavanje i dodatne konsultacije)

(1) Stručnjak iz iseljeništa je obavezan podnijeti izvještaj Ministarstvu o obavljenom prenosu znanja u roku od 10 dana. Stručnjak iz iseljeništa će dostaviti upitnik za evaluaciju i završni izvještaj Instituciji i Ministarstvu prije isteka ovog Ugovora.

(2) Stručnjak iz iseljeništa se obavezuje da prije efektivnog prenosa znanja podijeli evaluacione obrasce osobama koje učestvuju u proceduri prenosa znanja, te da iste nakon završenog prenosa znanja, preuzme popunjene, uzimajući u obzir iste prilikom sačinjavanja izvještaja.

(3) Stručnjak iz iseljeništa se obavezuje da se u periodu od godinu dana, počev od _____ do _____ stavi na raspolaganje instituciji prijema u smislu stručnih konsultacija, i to samo u okviru teme za koju je izvršen prenos znanja.

(4) Konsultacije sa stručnjakom iz iseljeništa ne podrazumjevaju ponovni dolazak u Bosnu i Hercegovinu, niti stvaraju obaveze za Ministarstvo i mogu se obaviti elektronskim ili drugim vidom komunikacije.

(5) U slučaju da Ministarstvo zahtijeva razumne dopune ili izmjene na obavljenom poslu prema ovom Ugovoru nakon datuma isteka ili njegovog prestanka, izvršenje takvog angažmana neće uzrokovati dodatne troškove koji se nadoknađuju Stručnjaku iz iseljeništa.

Član 8.

(Zaštita podataka)

(1) Sve informacije, uključujući lične podatke u posjedovanju ili date na znanje u vezi s ovim Ugovorom, biće tretirane shodno pozitivnim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini koji uređuju oblast zaštite ličnih podataka.

(2) Niti jedan lični podatak neće se prenijeti trećoj strani bez prethodnog pismenog odobrenja nosioca podataka.

(3) Sve informacije koje dođu u posjed Stručnjaku iz iseljeništa ili mu budu date na znanje, u vezi s ovim Ugovorom smatraju se strogo povjerljivima. Stručnjak iz iseljeništa neće dostaviti takve informacije trećoj strani bez prethodnog pismenog odobrenja Ministarstva i institucije prijema. Ova će obaveza biti važeća i nakon isteka ili raskida ovog Ugovora.

(4) Intelektualno vlasništvo i druga vlasnička prava uključujući, ali ne ograničavajući se na, patente, autorska prava, zaštitne znakove i vlasništvo nad podacima koji proizlaze ovog Ugovora biće povjereni Ministarstvu, uključujući, bez ograničenja, prava na korištenje, reprodukciju, prilagođavanje, objavljivanje i distribuciju bilo koje stavke ili njenog dijela. Stručnjak iz iseljeništa ne smije objavljivati, koristiti, citirati, pozivati se na bilo koji dokument koji sačini u okviru Ugovora bez prethodnog odobrenja Ministarstva.

(5) Stručnjak iz iseljenišтва će se pridržavati načela zaštite podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11) u slučaju da prikuplja, prima, koristi, prenosi ili pohranjuje lične podatke u obavljanju ovog Ugovora. Ova će obaveza biti važeća i nakon isteka ili raskida ovog Ugovora.

Član 9.

(Promocija aktivnosti)

(1) Stručnjak iz iseljenišтва se obavezuje da će prilikom prenosa znanja u instituciji/javnoj ustanovi predstaviti Ministarstvo kao nosioca aktivnosti cjelokupnog procesa prenosa znanja.

(2) Ministarstvo se obavezuje da će u pogledu angažiranosti stručnjaka iz iseljenišтва u Bosni i Hercegovini predstaviti njegovog angažman u okviru prenosa znanja na službenoj stranici Ministarstva, odnosno stranici Ministarstva namijenjenoj iseljeništvu.

Član 10.

(Prelazne odredbe)

(1) Ministarstvo ne snosi nikakvu dalju odgovornost ili finansijsku odgovornost prema Stručnjaku iz iseljenišтва, osim ako to nije predviđeno ovim Ugovorom i posebnim Ugovorom o naknadi koji se potpisuje s istim.

(2) Iz ovog Ugovora ne nastaje niti jedna druga odgovornost i obaveza Ministarstva ili institucije prijema, niti Stručnjak iz iseljenišтва stiče prava na druge pogodnosti, isplate, subvencije ili naknade u odnosu na Ministarstvo ili instituciju prijema osim onih dogovorenih ovim Ugovorom.

(3) Stručnjak će obavljati svoje zadatke prema ovom Ugovoru kao samostalni ugovaratelj Institucije prijema. Ne postoji nikakav radni odnos između Stručnjaka iz iseljenišтва i Ministarstva ili institucije prijema. Stručnjak se ne smatra uposlenikom Ministarstva i nema pravo na bilo koju beneficiju uposlenika Ministarstva (tj. plate, povlastice i imunitet, službeni pasoš, itd.).

(4) Ministarstvo ne snosi nikakvu odgovornost za sigurnost Stručnjaka iz iseljenišтва, odnosno njegove imovine, tokom angažmana. Stručnjak iz iseljenišтва, u svoje ime i u ime osoba koje izdržava, oslobađa Ministarstvo od odgovornosti za bilo kakav zahtjev za naknadu gubitka ili štete proizašle iz njegovog angažmana na prenosu znanja.

(5) Ukoliko Ministarstvo odluči da uslovi u Bosni i Hercegovini nisu sigurni da dopuštaju nastavak angažmana na prenosu znanja, Stručnjak iz iseljenišтва će napustiti Bosnu i Hercegovinu u skladu s uputama Ministarstva i to letom koji rezerviše Ministarstvo.

(6) U slučaju prekida zadatka ili skraćivanja njegovog trajanja, Stručnjaku iz iseljenišтва će biti isplaćeni troškovi stvarnog angažmana na prenosu znanja.

(7) Stručnjak iz iseljenišтва neće tražiti niti prihvatati upute od bilo kojeg tijela izvan Ministarstva u vezi s obavljanjem angažmana prema ovom Ugovoru. Stručnjak iz iseljenišтва se mora suzdržati od bilo kakvih radnji koje bi mogle štetno uticati na Ministarstvo te je dužan ispuniti svoje obaveze u potpunosti u skladu s interesima Ministarstva.

(8) Stručnjak iz iseljenišтва će u svakom trenutku braniti, obeštetiti i osloboditi odgovornosti Ministarstvo, njenove službenike i uposlenike od svih gubitaka, troškova, šteta i izdataka (uključujući pravne troškove i izdatke), potraživanja, tužbi, postupaka, zahtjeva i obaveza bilo koje vrste ili prirode u onoj mjeri koja proizlazi ili nastane iz djelovanja ili propusta Stručnjaka iz iseljenišтва u provedbi ovog Ugovora.

(9) Ministarstvo ne snosi nikakvu dalju odgovornost ili finansijsku odgovornost prema Stručnjaku iz iseljenišтва, osim ako to nije predviđeno ovim Ugovorom.

Član 11.

(Završne odredbe)

(1) Sva pitanja koja proizlaze iz ovog Ugovora, ugovorne strane će rješavati sporazumno, u duhu dobrih poslovnih odnosa u direktnim pregovorima.

(2) Niti jedna promjena ili izmjena Ugovora neće se izvršiti bez prethodnog pisanog dogovora između ugovornih strana. Stručnjak iz iseljenišтва neće dodijeliti, prenijeti, obećati, podugovoriti ili drugačije raspomagati Ugovorom ili bilo kojim njegovim dijelom ili bilo kojim od prava, potraživanja ili obaveza Stručnjaka iz iseljenišтва na osnovu ovog Ugovora osim uz prethodnu pismenu saglasnost Ministarstva i institucije prijema.

(3) Ukoliko se sporazumno rješenje ne postigne, za rješavanje sporova nadležan je Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

(4) Svaka ugovorna strana može raskinuti ovaj Ugovor u roku od 15 (petnaest) dana po prijemu pismene obavijesti o prekidu Ugovora.

(5) Ministarstvo neće biti dužno uputiti obavijest u slučaju otkaza zbog greške, nepažnje ili materijalne povrede ovog Ugovora od strane Stručnjaka iz iseljeništa. U slučaju takvog raskida Ugovora, Stručnjaku iz iseljeništa će biti isplaćeni troškovi proporcionalno po svakom efektivnom radnom danu angažmana koji je obavljen u instituciji prijema.

(6) Ovaj Ugovor je sačinjen u tri (3) primjerka na jeziku i pismu na kojem su se strane prethodno usaglasile, od čega jedan primjerak se predaje Stručnjaku iz iseljeništa, dok ostala dva (2) primjerka se zadržavaju u Ministarstvu.

Stručnjak iz iseljeništa
(ime i prezime)

_____
mjesto i datum

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
(ministar)

_____
mjesto i datum

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, koga zastupa ministar _____, adresa Trg Bosne i Hercegovine broj 1, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo)

i _____ (puni naziv institucije/javne ustanove) iz _____, adresa _____ (u daljem tekstu: institucija prijema), koju zastupa _____ iz _____ adresa _____ (ugovorne strane) saglasno zaključuju:

UGOVOR O SARADNJI SA INSTITUCIJOM PRIJEMA U POSTUPKU PRENOSA ZNANJA, VJEŠTINA I ISKUSTVA IZ ISELJENIŠTVA U BOSNU I HERCEGOVINU

Član 1.

(Predmet ugovora)

Ugovorom o saradnji sa institucijom prijema u postupku prenosa znanja, vještina i iskustava iz iseljeničtva u Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: Ugovor o saradnji) reguliše se saradnja i u tom smislu obaveze ugovornih strana u proceduri prenosa znanja iz iseljeničtva u Bosnu i Hercegovinu (u daljem tekstu: prenos znanja) shodno Odluci o usvajanju Pravila za prenos znanja, vještina i iskustva iz iseljeničtva u institucije i javne ustanove u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

(Cilj)

Cilj ugovora je doprinos većem angažmanu iseljeničtva u društveno-ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine na način da se angažuju istaknuti akademski, naučni i stručni pojedinci iz iseljeničtva koji će svoje znanje, vještine i iskustvo prenijeti u institucije vlasti, odnosno javne ustanove u Bosni i Hercegovini, odnosno zaposlenim u ovim pravnim subjektima.

Član 3.

(Angažman stručnjaka iz iseljeničtva)

- (1) Ugovorne strane su saglasne da se u okviru prenosa znanja angažuje _____ (u daljem tekstu: Stručnjak iz iseljeničtva) radi obavljanja prenosa znanja u instituciji prijema u okviru referentne teme _____ iz oblasti _____.
- (2) Institucija prijema će u skladu sa Prijavnim obrascem Aneks II-Identifikacija potreba pripremiti opis poslova koje će Stručnjak iz iseljeničtva obavljati i koji je sastavni dio ovog ugovora.
- (3) Ugovorne strane su saglasne da će stručnjak iz iseljeničtva obaviti efektivni prenos znanja u instituciji prijema u periodu od _____ do _____ godine, ukupno ___ radnih dana, u prostoru koji osigura institucija prijema.

Član 4.

(Dužnosti institucije prijema)

- (1) Institucija prijema dužna je osigurati odgovarajuće tehničke uslove za Stručnjaka iz iseljeničtva, uključujući svu opremu koju Stručnjak iz iseljeničtva može zatražiti za vrijeme trajanja angažmana na prenosu znanja.
- (2) Obaveza iz stava (1) ovog člana podrazumijeva da će institucija prijema ponuditi Stručnjaku iz iseljeničtva najbolje moguće uslove za obavljanje njegovog zadatka, uključujući sredstva za provođenje obuka, odgovarajuću podršku osoblja institucije prijema na visokim funkcijama, te uslove za uspostavljanje dijaloga i podršku u smislu stručne opreme i ljudskih resursa. Institucija prijema će Stručnjaku iz iseljeničtva osigurati pristup prostoru s ličnim kompjuterom, lokalnim telefonskim linijama i radni prostor u skladu s najboljim mogućnostima.
- (3) Institucija prijema odgovara za sigurnost stručnjaka iz iseljeničtva i ostalih učesnika, kao i njegovu imovinu.
- (4) Institucija prijema je saglasna da predstavnici Ministarstva mogu obavljati nadzorne posjete tokom prenosa znanja u svrhu procjene napretka rada stručnjaka iz iseljeničtva.

(5) Institucija prijema nije obavezna platiti nikakvu naknadu za angažman koji Stručnjak iz iseljeništa obavlja u okviru prenosa znanja, što ne isključuje mogućnost da institucija prijema posebno ugovori naknadu za Stručnjaka iz iseljeništa iz svojih sredstava, a za što Ministarstvo ne odgovara niti će biti ugovorna strana.

(6) U slučaju da Stručnjak iz iseljeništa i institucija prijema zaključe ugovor kojim se predviđa plaćanje dodatne naknade od onih troškova koje Ministarstvo snosi Stručnjaku iz iseljeništa, Ministarstvo se ne može smatrati odgovornim za bilo kakve posljedice koje proizilaze iz takvog ugovora.

(7) Institucija prijema osigurava da stručnjak iz iseljeništa, koji nema državljanstvo Bosne i Hercegovine, tokom boravka u Bosni i Hercegovini, nadležnom tijelu prijavi adresu boravišta u Bosni i Hercegovini u skladu sa članom 101., 102. i 103. Zakonom o strancima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 88/15) i posjeduje odgovarajuću vizu, prema potrebi.

Član 5.

(Kontakt osoba institucije prijema)

(1) Institucija prijema će imenovati kontakt osobu/koordinatora koja će raditi s stručnjakom iz iseljeništa i pružiti svakodnevnu podršku u nadzoru ispunjavanja zadataka koji se odnose na prenos znanja.

(2) O imenovanju kontakt osobe Institucija prijema će obavijestiti Ministarstvo.

(3) Kontakt osoba će, na zahtjev Ministarstva, pružiti Ministarstvu na uvid relevantne informacije o izvedbi i prisustvu Stručnjaka iz iseljeništa.

Član 6.

(Odgovornost za štetu)

(1) Ministarstvo ne odgovara za bilo kakve gubitke, troškove, štete i izdatke (uključujući pravne troškove i izdatke), potraživanja, tužbe, postupke, zahtjeve i obaveze bilo koje vrste ili prirode u onoj mjeri koja proizlazi ili nastane iz bilo kojeg čina ili propusta stručnjaka iz iseljeništa.

(2) Institucija prijema odgovorna je za bilo kakvu štetu, povredu ili smrt stručnjaka iz iseljeništa koja proizade ili nastane iz djelovanja ili propusta djelovanja Institucije prijema ili njenih uposlenika.

Član 7.

(Zaštita ličnih podataka)

(1) Sve informacije, uključujući lične podatke u posjedovanju ili date na znanje u vezi s ovim Ugovorom, biće tretirane shodno pozitivnim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini koji uređuju oblast zaštite ličnih podataka.

(2) Niti jedan lični podatak neće se prenijeti trećoj strani bez prethodnog pismenog odobrenja nosioca podataka.

(3) Intelektualno vlasništvo i druga vlasnička prava uključujući, ali ne ograničavajući se na, patente, autorska prava, zaštitne znakove i vlasništvo nad podacima koji proizlaze ovog Ugovora biće povjereni Ministarstvu, uključujući, bez ograničenja, prava na korištenje, reprodukciju, prilagođavanje, objavljivanje i distribuciju bilo koje stavke ili njenog dijela. Institucija prijema ne smije objavljivati, koristiti, citirati, pozivati se na bilo koji dokument koji sačini u okviru Ugovora bez prethodnog odobrenja Ministarstva.

Član 8.

(Promocija aktivnosti)

(1) Institucija prijema se obavezuje da će prilikom prenosa znanja predstaviti Ministarstvo kao nosioca aktivnosti cjelokupnog prenosa znanja.

(2) Ministarstvo se obavezuje da će u pogledu institucije prijema predstaviti angažman stručnjaka iz iseljeništa u instituciji prijema u okviru prenosa znanja na službenoj stranici Ministarstva odnosno stranici Ministarstva namijenjenoj iseljeništu.

Član 12.

(Završne odredbe)

(1) Sva pitanja koja proizlaze iz ovog Ugovora, ugovorne strane će rješavati sporazumno, u duhu dobrih poslovnih odnosa u direktnim pregovorima.

(2) Niti jedna promjena ili izmjena Ugovora neće se izvršiti bez prethodnog pisanog dogovora između ugovornih strana.

(3) Ovaj Ugovor može se raskinuti međusobnim dogovorom ili ga može raskinuti bilo koja od ugovornih strana nakon što pismeno obavijesti drugu stranku najmanje 15 (petnaest) dana prije raskida Ugovora.

(4) Ukoliko se sporazumno rješenje ne postigne, za rješavanje sporova nadležan je Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

(5) Ovaj Ugovor je sačinjen u tri (3) primjerka na jeziku i pismu na kojem su se strane prethodno usaglasile, od čega jedan primjerak se predaje instituciji prijema dok ostala dva (2) primjerka se zadržavaju u Ministarstvu.

Institucija prijema
(puni naziv institucije)
(ime i prezime)

_____

mjesto i datum

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
(ime i prezime)

_____

mjesto i datum